

**ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Економічний факультет
Кафедра економічної теорії**

Молнар О.С.

Економічна теорія

Навчально-методичний посібник з курсу «Економічна теорія» (для студентів неекономічних спеціальностей).

Ужгород 2020

Навчально-методичний посібник з курсу «Економічна теорія» (для студентів неекономічних спеціальностей).

Автор: к.е.н., Молнар О.С.

Рецензент: д.е.н., проф. Пітюлич М.М.

Рекомендовано вченою радою економічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»,
протокол № 8 від 20.04.2020 р.

Зміст

Вступ.....	4
Структура і зміст програми.....	6
Зміст навчальної програми.....	7
Тема 1. Економічна теорія: виникнення, предмет, методи, функції.....	7
Тема 2. Сутність, структура і типи економічних систем.....	9
Тема 3. Форми організації суспільного виробництва. Гроші.....	12
Тема 4. Ринкова організація виробництва.....	14
Тема 5. Основи саморегулювання ринкової економіки.....	16
Тема 6. Доходи населення в ринковій економіці.....	19
Тема 7. Підприємництво і підприємство (фірма).....	20
Тема 8. Витрати виробництва і прибуток.....	23
Тема 9. Національна економіка. Основні макроекономічні показники.....	25
Тема 10. Фінансовий механізм і фіскальна політика.....	28
Тема 11. Економічне зростання і макроекономічна нестабільність.....	30
Тема 12. Економічна роль держави у ринковій економіці.....	33
Перелік контрольних тестових питань.....	34
Орієнтовний перелік екзаменаційних питань	59

Вступ

Запропонований Вам навчально-методичний посібник з курсу “Економічної теорії” для студентів неекономічних спеціальностей має на меті допомогти студентам розібратися в основних поняттях і категоріях сучасної економічної теорії, пізнати механізм дії та механізм використання економічних законів.

Економічна теорія як фундаментальна наука безперервно розвивається – формуються нові наукові школи та напрями досліджень, набувають логічної довершеності економічні концепції, уточнюються або відкидаються як такі, що не витримали випробування практикою, теоретичні постулати. Особливих якісних змін набувають теоретичні дослідження економічного життя суспільства на етапі трансформаційних перетворень, оскільки виникає потреба не лише у теоретичному осмисленні нових реалій, а й у необхідності підготувати суб’єктів господарювання, суспільство в цілому до нових умов економічної співпраці.

Наведене в даному навчально-методичному посібнику загальне уявлення з усіх проблем соціально-економічного розвитку забезпечує добру базу для поглиблення знань з окремих питань економічної теорії та господарського механізму. Розв’язання запропонованих у посібнику тестових завдань та ситуаційних задач дозволяє навчитися використовувати різноманітні економічні методи, самостійно аналізувати економічну реальність, а також дозволяє Вам вияснити рівень засвоєння матеріалу, а викладачу оцінити ваші знання.

Сучасний стан інформаційного забезпечення звів суть лекції до консультативно-оглядового означення проблеми й аналізу можливих напрямів її вирішення. Усі світові та пропонувані національні стандарти за основу навчання беруть самостійну, творчу роботу того, хто навчається. Часто причиною неуспішності студента в сучасних умовах соціально-економічного, політичного, психологічного та побутового перевантаження є його невміння організувати свою навчальну діяльність поруч із соціальною та побутовою зайнятістю.

Інтеграція національної системи освіти до єдиного європейського простору потребує впровадження новітніх інтерактивних технологій навчання, розвитку науково-методичного та матеріального забезпечення навчального процесу. Серед них важливе місце займають технології, які підсилюють мотивації студентів до самостійної роботи з метою поглиблення знань, набуття вмінь та навичок. В умовах зменшення аудиторних занять навчальний процес повинен супроводжуватися якісним наповненням змісту самостійної роботи та контролю за її результатами.

Предметом самостійної роботи студента (СРС) може бути опрацювання окремих модулів (тем) дисципліни, індивідуальних завдань.

Головною метою СРС є пізнання, здобуття знань, вмінь і практичних навичок в обраній галузі знань чи з окремої дисципліни. СРС підвищує відповідальність студентів, дозволяє ефективніше розвивати творче мислення студентів, формувати їх свідомість.

Універсальною та найбільш поширеною формою СРС є робота з першоджерелами, підручниками, методичними розробками, посібниками, монографіями, газетними та журнальними статтями, нормативною літературою та ін. з веденням записів чи конспектуванням необхідного матеріалу. До сучасних

засобів самопідготовки належать опорні конспекти лекцій, електронні підручники, комп'ютерні каталоги, комп'ютерні навчальні програми, Інтернет тощо.

При підготовці до семінарських занять рекомендуємо:

1. Детально ознайомитись з планом семінарського заняття, списком рекомендованої літератури.
2. Вивчити конспект лекцій по темі заняття та відповідні розділи тих чи інших підручників і навчальних посібників, рекомендованих викладачами.
3. Глибоко вникнути в суть нових категорій і понять, правил в алгебраїчному відображенні, відповідних формул.
4. Звернути увагу на побудову тих чи інших економічних моделей, вміння їх відтворювати.
5. Скласти розгорнутий план відповіді на всі поставлені в плані семінарського заняття питання.
6. До кожної теми пропонуються тести, задачі і інші види вправ та завдань. Їх виконання дає змогу як змістовніше готуватись до занять, так і самостійно перевірити рівень засвоєння основного матеріалу.

Особливу увагу, при підготовці виступу, радимо звернути також на: логічність і обґрунтованість підготовленого матеріалу; розкриття теоретичних положень та категоріального апарату; використання статистичного матеріалу місцевого, регіонального та державного рівня; культуру мови; застосування технічних засобів навчання.

Кінцева мета навчальної дисципліни “Економічна теорія” впливає із цілей освітньо-професійної програми підготовки випускників вищого навчального закладу та визначаються змістом тих системних знань і вмінь, котрими повинен оволодіти студент. Знання, які студенти отримують із навчальної дисципліни “Економічна теорія”, є базовими і загальноосвітніми.

Кінцеві цілі:

- Тракувати економічні закони та вирізняти основні категорії.
- Розглянути загальні закономірності функціонування економічних систем.
- Класифікувати та визначати типи економічних систем.
- Класифікувати та визначати потреби суспільства.
- Прогнозувати оптимальні витрати на виробництві та максимальні прибутки в коротко- та довгостроковому періодах.
- Приймати професійні рішення, адекватні державній економічній політиці, враховуючи законодавчі та нормативні акти України та використовуючи макроекономічні моделі.
- Здійснювати прогноз можливих наслідків порушення макроекономічної рівноваги на основі аналізу макроекономічних показників.
- Визначати систему можливих конкурентних переваг і пріоритетів розвитку регіональної та національної економіки України.

Робочу програму курсу «Економічна теорія» складено відповідно вимогам ОПШ

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Тема 1. Вступ. Економічна теорія: виникнення, предмет, методи, функції.

План семінарського заняття

1. Вступ. Виникнення економічної теорії, основні етапи і напрями її розвитку.
2. Економічна думка в Україні та її розвиток в сучасних умовах.
3. Предмет, метод та функції економічної теорії. Економічні категорії, принципи та закони.
4. Економічна теорія та економічна політика. Економічна політика в Україні в перехідний період.

Конкретні цілі:

- Трактувати основні поняття, що стосуються економічної теорії як науки.
- Визначати місце економічних знань в житті людини.
- З'ясувати основні методи дослідження економічних явищ і процесів.
- Пояснювати економічну політику в Україні на сучасному етапі.

Теми рефератів

1. Економічна думка в Україні та її розвиток у сучасних умовах.
2. Економічна теорія та економічна політика, їх взаємозв'язок.

Нові поняття та категорії

<i>економічна теорія</i>	<i>макроекономіка</i>	<i>нормативна</i>
<i>економічна політика</i>	<i>мікроекономіка</i>	<i>економічна теорія</i>
<i>аналіз</i>	<i>кореляція</i>	<i>позитивна</i>
<i>синтез</i>	<i>наукова абстракція</i>	<i>економічна теорія</i>
<i>індукція</i>	<i>графіки</i>	<i>економічні категорії</i>
<i>дедукція</i>	<i>моделі</i>	<i>принципи</i>
<i>предмет економічної теорії</i>	<i>функції економічної теорії</i>	<i>закони</i>
		<i>гіпотеза</i>

Література

1. Ватаманюк Г.В., Панчишин С.М. та ін. Економічна теорія: макро та мікроекономіка: Навч. посіб. — К.: Видавничий дім "Альтернативи", 2001. — Розд. 1,2.
2. Гальчинський А., Єщенко П., Палкій Ю. Основи економічної теорії: Підручник. — К.: Вища шк., 1999. — С. 24—37.

3. Задоя А.А., Петруня Ю.З. Основы экономики: Учеб. пособие. — М.: Рыбари, 2000. — 479с.
4. Злупко С. Персонали і теорія української економічної думки. — Л.: Євросвіт, 2002.
5. Кейнс Дж. М. Общая теория занятости, процента и денег. — М., 1993.
6. Лановик Б.Д., Матисякевич З.М., Матейко Р.М. Економічна історія України і світу: Підручник / За ред. Б.Д. Лановика. — 4-те вид., випр. і доп. — К.: Вікар, 2001. — 477 с.
7. Макконнелл К., Брю С. Экономикс: принципы, проблемы, политика: Пер. с англ. — М.: Республика, 1992. — Т. 1. — С. 18—35.
8. Мочерний СЛ. Економічна теорія. — К.: Академія, 2002. — С. 5—59.
9. Ніколенко Ю.В. Основы економічної теорії: Підручник. — 3-тє вид. — К.: ЦУЛ, 2003. — Гл. 1.
10. Основы економічної теорії / За ред. Пітюлича М.І., Ужгород, «Карпати», 2005, С. 9-29.
11. Основы економічної теорії: Підручник / За ред. академіка НАН України А.А. Чухна. — К.: Вища шк., 2001. — Розд. 1.
12. Основы економічної теорії: політекономічний аспект: Підручник / За ред. Г.Н. Климка. — К.: Т-во "Знання", КОО, 2002. — С. 5—29.
13. Політична економія: Навч. посіб. / За ред. П.Д. Тарасенка. — Донецьк: ДонНТУ, 2002. — 364 с.
14. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов. — М., 1991.
15. Тарасович В.Н. Экономические парадигмы й парадигмальные теории. — Д.: Січ, 1995. — 345 с.
16. Хейне П. Экономический образ мышления. — М.: Новости, 1991.

Запитання для самоконтролю

1. Що спричинило виникнення економічної науки?
2. Охарактеризуйте сучасні напрями економічної теорії.
3. Дайте визначення предмету економічної теорії.
4. Визначте методи дослідження економічних процесів і дайте їх коротку характеристику.
5. Перерахуйте функції економічної теорії.
6. У чому полягає взаємозв'язок економічної теорії та економічної політики?
7. Чому економічна теорія є фундаментом науково обґрунтованої економічної політики?
8. Охарактеризуйте основні цілі економічної політики.

Кожному із наведених нижче положень, відмічених цифрами, знайдіть відповідний термін або поняття відмічених буквами:

1. Метод, за допомогою якого гіпотеза перевіряється реальними економічними фактами.
2. Припущення у відповідності з яким інші факти, за виключенням тих, що використовуються в аналізі, розглядаються як постійні.

3. Метод, що базується на узагальненні фактів.
4. Обмеженість ресурсів, необхідних для задоволення безмежних потреб.
5. Узагальнення, що характеризують мотиви і практику поведінки індивідів та інститутів.
6. Вивчення ефективного використання обмежених виробничих ресурсів, необхідних для задоволення потреб суспільства.
7. Напрямок в економічній науці, що базується на оціночних судженнях того, якою повинна бути економіка, її цілі і політика.
8. Прийняття раціональних рішень на основі співставлення витрат і доходів.
9. Некоректний хід суджень, у відповідності з яким подія, що передує іншій, розглядається як її причина.
10. Систематично обумовлений зв'язок між двома явищами.
11. Наукове передбачення, що висувається для пояснення певного явища, яке вимагає всебічної перевірки на практиці і теоретичного обґрунтування для того, щоб стати достовірною теорією.

а) рідкість

б) предмет ЕТ

в) нормативна ЕТ

г) індукція

д) дедуція

е) гіпотеза

є) принципи (закони)

ж) кореляція

з) економічне мислення

й) допущення за інших рівних умов

і) помилка post hoc.

Тема 2. Сутність, структура і типи економічних систем.

План семінарського заняття

1. Зміст, структура та типи економічних систем.
2. Суспільне виробництво – основа економічної системи, його чинники та структура.
3. Ефективність економіки. Крива виробничих можливостей. Суть та показники ефективності виробництва.
4. Власність в економічній системі суспільства: економічний зміст і право власності. Реформування власності в Україні.

Конкретні цілі:

- З'ясувати зміст понять економічна система, суспільне виробництво, ефективність економіки.
- Пояснювати суть матеріального та нематеріального виробництва.
- Розкривати суть економічних ресурсів (факторів виробництва).
- Виразувати показники ефективності виробництва.
- Аналізувати альтернативи вибору на КВМ.
- Класифікувати основні форми та види власності в Україні.

Теми рефератів

1. Економічні ресурси України та проблеми ефективного їх використання.
2. Інтелектуальна власність та її захист в Україні у сучасних умовах.

Нові поняття та категорії

<i>економічна система</i>	<i>підприємницький</i>	<i>командна економіка</i>
<i>економічна</i>	<i>талант</i>	<i>чистий ринок</i>
<i>ефективність</i>	<i>крива виробничих</i>	<i>традиційна</i>
<i>економічні ресурси</i>	<i>можливостей</i>	<i>економіка</i>
<i>земля</i>	<i>повна зайнятість</i>	<i>сучасний ринок</i>
<i>капітал</i>	<i>ресурсів</i>	<i>приватизація</i>
<i>праця</i>	<i>повний обсяг</i>	<i>власності</i>
<i>власність</i>	<i>виробництва</i>	<i>роздержавлення</i>
		<i>власності</i>

Література

1. Закон України "Про власність". – К.: Парламентське вид-во, 1998.
2. Бажал Ю. М. Економічна теорія технологічних змін: Навч. посіб. – К.: Заповіт, 1996. – 240 с.
3. Гэлбрейт Дж.К. Новое индустриальное общество М., 1969.
4. Иноземцев ВА. Современное постиндустриальное общество: природа, противоречия, перспективы: Учеб. пособие. — М.: Логос, 2000.
5. Мочерний С. Проблеми людини в економічній теорії // Економіка України. — 1999. — № 1. — С. 72—79.
6. Основи економічної теорії / За ред. Пітюлича М.І., Ужгород, «Карпати», 2005, С. 34-55.
7. Основи економічної теорії: політекономічний аспект: Підручник / За ред. Г.Н. Климка. — К.: Т-во "Знання", КОО, 2002. — С. 52—74; 97—114.
8. Право власності в Україні / За ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнецової. — К.: Юрінком-Інтер, 2000.
9. Самуельсон. П. Економіка: Підручник. — Л.: Світ, 1993. — С. 37—45.
10. Філіпенко А.С. Економічний розвиток сучасної цивілізації: Навч. посіб. — К.: Знання, 2000. - 174 с.
11. Лукінов І.І. Економічні трансформації (наприкінці ХХ сторіччя) / НАН України; Ін-т економіки. — К., 1997. - 455 с.
12. Чухно АА. Постіндустріальна економіка: теорія, практика та їх значення для України. — К.: Логос, 2003.
13. Яковець Ю.В. Глобальні тенденції соціокультурної динаміки і перспективи взаємодії цивілізації у ХХІ ст. // Економіка України. — 2000. — № 3.

Запитання для самоконтролю

1. Дайте визначення економічної системи та охарактеризуйте її основні елементи.
2. Охарактеризуйте організаційно-економічні та соціально-економічні відносини.
3. Розкрийте поняття «економічний зміст» та «право власності».
4. Які основні тенденції розвитку власності за сучасних умов?
5. Визначте основні риси традиційної економіки.
6. Охарактеризуйте командну економіку.
7. Назвіть основні фактори виробництва і розкрийте їхній взаємозв'язок.
8. Розмежуйте поняття "економічне зростання" й "ефективність виробництва".
9. Які основні риси притаманні змішаній економіці?

Вірно/невірно (+/-)

1. Питання «що, як, для кого виробляти» в капіталістичній економіці розв'язується за допомогою цінового механізму.
2. Рідкість ресурсів пояснюється безмежністю матеріальних потреб людей.
3. Неповне використання ресурсів в графічній інтерпретації означає, що виробництво розміщується вліво від КВМ.
4. Економісти пропонують стимулювати ріст безробіття, щоб забезпечити резерви для майбутнього розвитку виробництва.
5. Якщо в моделі виробничих можливостей економіка знаходиться за межею виробничих можливостей, то вона недостатньо ефективно використовує свої ресурси.
6. КВМ ілюструє рідкість, альтернативні витрати, альтернативу вибору.
7. В економіці, якщо вона рухається вздовж границі виробничих можливостей, альтернативні витрати постійні.

Задача

Ринкова ціна на товар визначає, що нормальними є витрати виробництва на рівні 37 грошових одиниць. Використавши дані таблиці, визначте, яку з можливих технологій змушений обрати виробник під тиском ринку:

Ресурс	Ціна одиниці ресурсу	Використовується одиниць ресурсів у разі застосування		
		технології 1	технології 2	технології 3
Земля	2	3	2	2
Праця	3	5	4	7
Капітал	2	6	5	4
Підпр. талант	4	1	2	4

Тема 3. Форми організації суспільного виробництва. Гроші.

План семінарського заняття

1. Форми суспільного господарства. Товарне виробництво.
2. Товар і його властивості. Теорії вартості.
3. Походження, суть і функції грошей. Закон грошового обігу.

Конкретні цілі:

- Трактувати поняття суті грошей на сучасному рівні.
- Класифікувати види та функції грошей.
- З'ясувати суть поняття товар.
- Формулювати закон вартості і знати його значення для господарської діяльності.

Теми рефератів

1. Альтернативні теорії вартості.
2. Валюта та валютні курси.

Нові поняття та категорії

<i>гроші</i>	<i>валютний курс</i>	<i>світові гроші</i>
<i>валюта</i>	<i>девальвація</i>	<i>товар</i>
<i>натуральне</i>	<i>ревальвація</i>	<i>продукт</i>
<i>виробництво</i>	<i>поділ праці</i>	<i>послуга</i>
<i>товарне виробництво</i>	<i>спеціалізація</i>	<i>конвертованість</i>
<i>вартість</i>	<i>майже гроші</i>	<i>грошей</i>

Література

1. Батура А., Головата І. Теорія цінності в оцінках українських економістів на рубежі 19—20 ст. // Економіка України. — 2002. — № 7.
2. Бем-Баверк. Основы теории ценности хозяйственных благ. — М., 1992.
3. Винер Дж. Концепция полезности в теории ценности и ее критики // Теория потребительского поведения и спроса / Под ред. В.М. Гальперина. — СПб.: Экон. шк., 1993.
4. Горожанкина М.Е. Экономические теории и школы. События, имена, идеи. — Донецк: ДонГУЗТ, 2001. — 198 с.
5. Гриценко А. Еволюція вартості. // Економіка України. — 2001. — № 4.
6. Динкевич А. Закон стоимости: его модификации и ограничители. // Экономист. — 2000. — № 12.
7. Злупко С. Новаторські теорії українських економістів: роль в розвитку світової економічної науки. // Економіка України. — 2002. — № 9—10.
8. Маршалл А. Принципы политической экономии. — М.: Экономика, 1992.
9. Маркс К. Капитал. — Т. 1. — Гл. 1: Товар. — М., 1951.

10. Менгер Я. Основания политической экономии. Австрийская школа в политической экономии. — М., 1992.
11. Основи економічної теорії / За ред. Пітюлича М.І., Ужгород, «Карпати», 2005, С. 65-75.
12. Основи економічної теорії: політекономічний аспект: Підруч. / Відп. ред. Г.Н. Климко.— 5-те вид., випр. — К.:Знання-Прес, 2004.
13. Основи економічної теорії: Підручник / За ред. академіка НАН України А.А. Чухна. К.: Вища шк., 2001. — Розділ 4.
14. Павлишенко М. Модернізація вартості товару. // Економіка України. - 2001. - №7.
15. Покритан НА. Про еволюцію товарної форми продукту. Економіка України. — 2001. — № 11.
16. Попов В.М. Сутність і форма суспільного виробництва та їх еволюція. — К.: КДТЕУ, 1998. — С. 49.
17. Рикардо Д. Начала политэкономии й налогообложения. — Гл. 1: О стоимости // Соч. — Т. 1. — М., 1991.

Запитання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте основні риси натурального і товарного виробництва.
2. Які умови виникнення товарного виробництва?
3. Як ви розумієте економічну відокремленість товарів виробників?
4. Які загальні риси і відмінності простого й розвинутого товарного виробництва?
5. Назвіть економічні й соціальні показники ефективності виробництва та спосіб їхнього розрахунку.
6. Що таке ліквідність грошей?
7. У чому полягають негативні наслідки бартеру?
8. Що таке грошова маса і які її показники?
9. Сформулюйте закони обігу грошей.
10. Напишіть формулу рівноваги грошової і товарної маси І. Фішера.
11. Що таке валютний курс і якими методами він визначається?

Вірно/невірно (+/-)

1. Використання бартеру незручне із-за необхідності одночасного співпадання потреб сторін, які обмінюються.
2. Цінність грошей знаходиться у зворотній залежності від рівня цін.
3. Паперові гроші не відносяться до “майже грошей”.

Задача

Припустимо, що кожна гривня призначена для угод обертається в середньому 4 рази в рік і направляється на купівлю кінцевих товарів і послуг. Номінальний обсяг ВВП складає 16 000 млрд. грн. Визначте кількість грошей, необхідних для обігу.

Тема 4. Ринкова організація виробництва.

План семінарського заняття

1. Суть, умови виникнення та функціонування ринкової економіки.
2. Аргументи «За» і «Проти» ринкової системи.
3. Структура і функції ринку.
4. Інфраструктура ринку та її основні елементи.

Конкретні цілі:

- Формулювати поняття ринкової економіки.
- З'ясувати структуру і функції ринку.
- Класифікувати основні інфраструктурні елементи ринку.
- Засвоїти механізм функціонування ринку та його особливості функціонування в сучасних умовах.

Теми рефератів

1. Формування соціально-орієнтованої ринкової економіки в Україні.
2. Проблеми розвитку інфраструктури ринку в Україні.

Нові поняття та категорії

<i>ринок</i>	<i>фондова біржа</i>	<i>банк</i>
<i>ринок товарів та послуг</i>	<i>біржа праці</i>	<i>страхова компанія</i>
<i>ринок засобів виробництва</i>	<i>товарна біржа</i>	<i>лізингова компанія</i>
<i>ринок праці</i>	<i>інфраструктура ринку</i>	<i>магазин</i>
<i>світовий ринок</i>	<i>ярмарка</i>	<i>торговий дім</i>
	<i>аукціон</i>	<i>фінансовий ринок</i>
		<i>національний ринок</i>

Література

1. Гальчинский А.С., Єщенко П.С., Палкін Ю.І. Основи економічних знань. — К.: Вища шк., 1998. — Розд. 10, 11.
2. Курс экономической теории / Под общ. ред. М.Н. Чепурина, Е.А. Киселевой. — Киров, 1994. — Гл. 4, § 2; гл. 5, §1; гл. 12, §1.
3. Мазаракі А.А., Лігоненко Л.О., Ушакова НМ. Економіка торговельного підприємства: Підручник. — К.: Хрещатик, 1999. — Розд. І.
4. Народнохозяйственный комплекс и социальные проблемы. — М.: Мысль, 1981.
5. Основи економічної теорії / За ред. Пітюлича М.І., Ужгород, «Карпати», 2005, С. 75-90.
6. Основи економічної теорії: політекономічний аспект: Підручник / За ред. Г.Н. Климка, В.П. Нестеренка. -2-ге вид. — К.: Вища шк.: Т-во "Знання", КОО, 1999. - Розд,13,14.

7. Петруня Ю.Є. Непрофесійні суб'єкти на ринку акцій України. — К.: Т-во "Знання", КОО, 1999. — 262 с.
8. Экономика: Учебник / Под ред. А.С. Булатова. -М.: ББК, 1999. — Разд. I.
9. Экономическая теория (политэкономия): Учебник / Под общ. ред. В.И. Видяпина, Г.П. Журавлевой. — М.: ИНФРА-М, 1997. — Гл. 3, 5.

Запитання для самоконтролю

1. Який із секторів економіки (ринковий чи бюджетний) кращий? Аргументуйте свою позицію.
2. Хто і як визначає пропорції між бюджетним і ринковим секторами економіки?
3. За яких умов виникає ринок?
4. Назвіть риси сучасної ринкової економіки й розкрийте їхній зміст.
5. Що таке економічна свобода? В яких формах вона проявляється?
6. Назвіть принципи функціонування ринкової економіки та розкрийте їхній зміст.
7. Дайте характеристику структури ринку за різними критеріями.
8. Назвіть функції ринку і розкрийте їхній зміст.
9. Які функції в ринковій економіці виконують домогосподарства?
10. Які функції у ринковій економіці виконують підприємці?
11. У чому полягає специфіка функцій держави в ринковій економіці?
12. Назвіть переваги ринкової економіки, її недоліки і шляхи подолання недоліків ринку.
13. Що таке суспільні блага, яка їхня структура?
14. Дайте визначення поняття "ринкова інфраструктура" і розкрийте значення її для безперервного функціонування ринку.

Кожному із наведених положень, відмічених цифрами, знайдіть відповідний термін або поняття відмічених буквами:

<i>а) право власності;</i>	<i>і) бартер;</i>
<i>б) ринок;</i>	<i>к) ринок продуктів і послуг;</i>
<i>в) ринок ресурсів;</i>	<i>л) економічні витрати;</i>
<i>г) поділ праці;</i>	<i>м) економічний прибуток;</i>
<i>д) свобода підприємництва;</i>	<i>н) спеціалізація;</i>
<i>е) недосконала конкуренція;</i>	<i>о) суспільні товари (блага);</i>
<i>ж) досконала конкуренція;</i>	<i>п) ціновий механізм (цінова система);</i>
<i>з) гроші;</i>	<i>р) зовнішні ефекти;</i>

1. Обмін товару на товар (послугу).
2. Право використовувати або володіти економічними ресурсами.
3. Механізм, який з'єднує покупця і продавця.
4. Товар (або послуга), який не може виключатися зі споживання. Він виробляється в рамках державного сектору при умові, якщо приносить велику суспільну користь.

5. Ринкова структура, для якої характерне велике число незалежних продавців і покупців, які мають право вільного входження на ринок і виходу з нього.
6. Використання індивідом, фірмою, регіоном або країною ресурсів для виробництва одного або декількох певних товарів або послуг.
7. Ефекти виробництва або споживання даного блага, вплив, якого на третіх осіб (вони не є продавцями чи покупцями) ніяк не відбивається в ціні цього блага.
8. Ринкова структура, в якій обмежене число покупців і (або) продавців та відсутній вільний вхід на ринок. Така структура дозволяє окремим ринковим агентам впливати на рівень цін і масштаби виробництва.
9. Поділ трудового процесу на окремі операції, які виконуються різними працівниками.
10. Альтернативні витрати.
11. Використання і розподіл ресурсів на основі цінових сигналів.
12. Право використовувати приватні економічні ресурси на власний вибір, відкривати і закривати виробництво за власним бажанням, самостійно вибирати сферу діяльності і визначати її масштаби.
13. Майно, що володіє абсолютною властивістю до обміну (абсолютною ліквідністю).
14. Загальний дохід фірми за мінусом всіх її альтернативних витрат.
15. Ринок, на якому підприємці продають, а домогосподарства (*сім'ї*) купують продукти і послуги.
16. Ринок, на якому домогосподарства продають підприємцям фактори виробництва.

Тема 5. Основи саморегулювання ринкової економіки.

План семінарського заняття

1. Суть попиту та його детермінанти. Закон попиту.
2. Ринкова пропозиція та її детермінанти. Закон пропозиції.
3. Взаємодія попиту і пропозиції та ринкова рівновага.
4. Ціна у ринковій економіці: суть, види та функції.
5. Конкуренція та її роль у функціонування ринкової системи. Монополія як антипод конкуренції.

Конкретні цілі:

- З'ясувати суть попиту та пропозиції.
- Інтерпретувати закони попиту і пропозиції.
- Трактувати поняття суті ціноутворення в умовах ринку.
- Класифікувати види та функції цін, їх роль в економічному механізмі ринку.
- Інтерпретувати значення конкуренції в ринковій економіці.

Теми рефератів

1. Вплив держави на регулювання цін в Україні у сучасних умовах.
2. Еластичність попиту та пропозиції в туристичному бізнесі.

Нові поняття та категорії

<i>ринок</i>	<i>фондова біржа</i>	<i>банк</i>
<i>ринок товарів та послуг</i>	<i>біржа праці</i>	<i>страхова компанія</i>
<i>ринок засобів виробництва</i>	<i>товарна біржа</i>	<i>лізингова компанія</i>
<i>ринок праці</i>	<i>інфраструктура ринку</i>	<i>магазин</i>
<i>світовий ринок</i>	<i>ярмарка</i>	<i>торговий дім</i>
	<i>аукціон</i>	<i>фінансовий ринок</i>
		<i>національний ринок</i>

Література

1. Азоев Г.Л. Конкуренция и анализ, стратегия и практика. — М.: Центр экономики и маркетинга, 1996.
2. Базилевич В., Лук'янов В., Писаренко Н., Квіцинська Н. Мікроекономіка: Опорний конспект лекцій. — К.: Четверта хвиля, 1997.
3. Базилевич ВД., Баластрик Л.О. Макроекономіка: Опорний конспект лекцій. — К.: Четверта хвиля, 1997. — 224 с.
4. Базилевич ВД., Формування конкурентного середовища у транзитивній економіці: проблеми тенденції протиріччя // Конкуренція. — 2003. — №2(5).
5. Гальчинський А.С., Єщенко П.С., Палкін Ю.І. Основи економічних знань. — К., 1998.
6. Добрынин А.И. Тарасович Л.С. Экономическая теория. — СПб.: СПбГУЭФ, 1997.
7. Задоя А.О., Зорічний С.В., Кирієнко О.М. Основи економічної теорії. — Д., 1994.
8. Кларк Дж. Б. Распределение богатства. — М.; Л., 1934.
9. Курц Х. Калитал, распределение, спрос; Пер. с англ. — М.: Аудит: ЮНИТИ, 1998.
10. Лукінов І. Економічні трансформації наприкінці ХХ століття. — К.: Ін-т економіки НАН України, 1997. — С.173.
11. Макконнелл К. Р., Брю С.Л. Экономикс: Принципы, проблемы и политика: В 2 т. — Т. 1. — М.: Республика, 1992.
12. Маршалл А. Принципы политической экономии: В 3 т.: Пер. с англ. — М.: Прогрес, 1984.
13. Милль Дж.С. Основи политической экономии. — М., 1980. — Т. 1.
14. Основи економічної теорії / За ред. Пітюлича М.І., Ужгород, «Карпати», 2005, С. 91-120.
15. Основи економічної теорії: політекономічний аспект / За ред. Г.Н. Климка, В.П. Нестеренка. — 2-ге вид. — К.:Вища шк.: Т-во "Знання", КОО, 1999.
16. Рынок / Сост., авт. вступ. ст. А.А. Чухно — К.:Україна. 1997. — 448 с.
17. Самуэльсон П.З. Монополистическая конкуренция — революция в теории // Теория фирмы / Под ред. В.М. Гальперина. — СПб.: Экон. шк., 1995. 13. Хикс Дж. Годовой обзор экономической теории: теория монополии // Теория фирмы / Под ред. В.М. Гальперина. — СПб.: Экон. шк., 1995.

Запитання для самоконтролю

1. Що спільного та відмінного, з вашого погляду, в поняттях "потреба" і "попит"?
2. Що означає переміщення точки по кривій попиту?
3. Зв'язок яких явищ виражає закон попиту?
4. Що означають поняття "зміна обсягу попиту" і "зміни, що відбулися у попиті"?
5. Які чинники впливають на зсув кривої попиту? Коли відбувається зсув ліворуч, а коли — праворуч?
6. Дайте визначення категорії "пропозиція". Який вигляд має функція пропозиції?
7. Що означає переміщення точки по кривій пропозиції?
8. Порівняйте криву попиту і криву пропозиції. Що між ними спільного і відмінного?
9. Що означає зсув кривої пропозиції і які фактори його зумовлюють?
10. Розкрийте сутність та визначте основні риси конкуренції.
11. Визначте стратегії конкурентної боротьби в умовах ринкової економіки.
12. Який вплив міжгалузевої і галузевої конкуренції на ціноутворення?
13. Дайте характеристику основних способів ведення конкурентної боротьби.
14. Що характеризують показники монопольної влади?
15. Які характеристики бар'єрів входу до галузі вам відомі?

Задача 1.

Як впливають перераховані в таблиці зміни на попит і пропозицію? Охарактеризуйте їх вплив з допомогою кривих попиту і пропозиції (поставте "галочки" в колонках, назва яких характеризує ефект зміни).

Зміни (при інших рівних умовах)	Зрушення кривої попиту	Рух вздовж кривої попиту	Зрушення кривої пропозиції	Рух вздовж кривої пропозиції
1.Зміна цін конкуруючих товарів				
2.Введення нової технології				
3.Зміна моди на товар				
4.Зміна споживчих доходів				
5.Зміна цін на сировину				

Задача 2.

Обсяг (тис. шт.)	Ціна (грн.)						
	10	20	30	40	50	60	70
Попиту	32	28	24	20	16	12	8
Пропозиції	4	7	10	13	16	19	22

а) відобразіть криві попиту і пропозиції на ринку електродеталей використовуючи дані таблиці.

б) яка ціна рівноваги на ринку електродеталей?

в) який рівноважний обсяг купівлі/продажу електродеталей?

г) якщо ціна електродеталі складає 30 грн., то яка величина дефіциту на ринку ?

д) якщо ціна електродеталі підвищиться до 60 грн., то яка величина надлишку на ринку ?

Тема 6. Доходи населення у ринковій економіці.**План семінарського заняття**

1. Механізм формування доходів населення у ринковій економіці. Нерівність доходів.
2. Заробітна плата, її суть, функції, системи, елементи організації та основні напрямки вдосконалення.
3. Позичковий відсоток та його ставка.

Конкретні цілі:

- Розкрити суть поняття праця та соціально-трудова відносин.
- З'ясувати суть заробітної плати та її форми.
- Класифікувати форми та види заробітної плати.

Теми рефератів

1. Ринок праці та система соціального партнерства в Україні.
2. Необхідність та основні напрямки реформування заробітної плати в Україні.

Нові поняття та категорії

<i>праця</i>	<i>номінальна зарплата</i>	<i>державне регулю-</i>
<i>соціально-трудова</i>	<i>реальна зарплата</i>	<i>вання заробітної</i>
<i>відносини</i>	<i>попит на працю</i>	<i>плати</i>
<i>заробітна плата</i>	<i>пропозиція праці</i>	<i>почасова заробітна</i>

<i>мінімальна зарплата</i>	<i>нормування праці</i>	<i>плата</i>
<i>мотивація</i>	<i>стимул</i>	<i>відрядна заробітна</i>
<i>тарифна система</i>	<i>ринок праці</i>	<i>плата</i>

Література

1. Мочерний С.В. Економічна теорія: Посібник. — К.: Академія, 1999. — С. 429—445.
2. Основи економічної теорії / За ред. Пітюлича М.І., Ужгород, «Карпати», 2005, С. 180-210.
3. Основи економічної теорії: політекономічний аспект: Підручник / За ред. Г.Н. Климка. — 5-те вид. — К.: Вища шк.: Т-во "Знання", КОО, 2004. — 615 с.
4. Регулювання зайнятості та оплати праці в перехідній економіці: Зб. наук. праць / НАН України; Ін-т економіки; За ред. Д.П. Богині. — К., 1999. — 168с.
5. Рынок труда и социальная политика в Центральной и Восточной Европе. Переходный период и дальнейшее развитие: Пер. с англ. — М.: ИКЦ "ДИС", 1997. — 496 с.
6. Фридман М., Хайек Ф. О свободе / Пер. с англ. под ред. А. Бабица. — Минск: Полифакт — референдум, 1990. — 126 с.
7. Хейне П. Экономический образ мышления. — М.: Дело, 1993. — С. 602—612.
8. Эренберг Р.Цж., Смит Р.С. Современная экономика труда. Теория и государственная политика. — М.: Изд-во МГУ, 1996. — 800 с.

Запитання для самоконтролю

1. Розкрийте суть заробітної плати.
2. Якими методами регулюються трудові відносини?
3. Які чинники впливають на диференціацію заробітної плати?
4. Розкрийте суть ринку праці.
5. Чому потрібно визначати мінімальну заробітну плату?
6. Які функції виконує заробітна плата?
7. Охарактеризуйте тарифну систему.
8. Які форми та системи оплати праці використовуються за сучасних умов?
9. Яке значення має нормування праці?

Тема 7. Підприємництво і підприємство (фірма).

План семінарського заняття

1. Підприємницька діяльність: суть, функції, умови розвитку, види та принципи.
2. Організаційно-правові форми підприємництва в ринковій економіці та їх становлення в Україні.
3. Підприємство в системі підприємництва. Суть, ознаки та види підприємств.

Конкретні цілі:

- Розкрити економічну природу підприємництва.
- Класифікувати форми організації підприємництва.
- З'ясувати суть заробітної плати та її форми.
- Визначати види підприємницької діяльності.
- З'ясувати особливості підприємництва в АПК.

Теми рефератів

1. Малі підприємства та їх розвиток в Україні та Закарпатті.
2. Аграрне підприємництво в Україні та необхідність його реформування у сучасних умовах.
3. Розвиток підприємництва в Україні.

Нові поняття та категорії

<i>підприємництво</i>	<i>малий бізнес</i>	<i>інжиніринг</i>
<i>бізнес</i>	<i>основний капітал</i>	<i>лізинг</i>
<i>підприємство</i>	<i>оборотний капітал</i>	<i>технопарки</i>
<i>товариство</i>	<i>орендне підприєм-</i>	<i>франчайзинг</i>
<i>корпорація</i>	<i>ство</i>	<i>мерчендайзинг</i>
<i>акція</i>	<i>рента</i>	<i>кооператив</i>
<i>капітал</i>	<i>ціна землі</i>	<i>курс акції</i>

Література

1. Бланк И.А, Управление использованием капитала. — К.: Ника-центр, 2000.
2. Гальчинський А.С., Єщенко П.С; Палкін Ю.І. Основи економічних знань.— К.: Вища шк., 1999. — С. 278—292, 296—807.
3. Гуляєва Н.М. Управління формуванням та використанням основних фондів торговельного підприємства: Навч. посіб.—К.:КДТЕУ,1997.
4. Дениэлс Дж.Д., Радеба Ли.Х. Международный бизнес: внешняя среда и деловые операции: Пер. с англ 6-е изд. — М.: Дело ЛТД, 1994. - С. 481—482.
5. Закон України "Про державну підтримку малого підприємництва".
6. Закон України "Про підприємництво".
7. Закон України "Про підприємства в Україні".
8. Інноваційна складова економічного розвитку / Відп. ред. Л.К. Безчасний. — К.: Ін-т економіки НАН України, 2000.
9. Кох Р. Менеджмент и финансы от А до Я. — СПб.: Питер, 1999. — С. 94,123,129, 221, 245, 345.
10. Мазаракі А.А., Лігоненко Л.О., Ушакова Н.М. Економіка торговельного підприємства. Підруч. для вузів / За ред. проф. Н.М. Ушакової, —К.: Хрещатик, 1999. - 800 с.
11. Мазаракі А.А., Лігоненко Л.О; Ушакова Н.М. Економіка торговельного підприємства: Підручник. — К.: Хрещатик, 1999. — С. 7—22.

12. Маркс К. Капітал. — Т. 1—3 // Маркс К., Енгельс Ф. Твори. — Т. 23, 24, 25.
13. Микроэкономика: теория и российская практика / Под ред. А.Г. Грязновой, А.Ю. Юданова. — Т. 13. — М., КноРус, 1999.
14. Мочерний С. В. Економічна теорія. — К.: Академія, 1999. — С. 251 – 270.
15. Основи економічної теорії / За ред. Пітюлича М.І., Ужгород, «Карпати», 2005, С. 144-180.
16. Основи економічної теорії: політекономічний аспект Підручник / За ред. Г.Н. Климка, В.П. Нестеренка та ін. 2-ге вид. — К.: Вища шк.: Т-во "Знання", КОО, 1999. Розд. 31.
17. Основи економічної теорії: політекономічний аспект: Підручник / За ред. Г.Н. Климка, В.Ц. Нестеренка. — К.: Вища шк.: Т-во "Знання", 1997. — С. 224—259.
18. Поручник А.М., Антонюк ЛЛ. Венчурний капітал: зарубіжний досвід та проблеми становлення в Україні Київ. нац. екон. ун-т. — К.: КНЕУ, 2000. — 171 с.
19. Сизоненко В. Підприємництво: Підручник. — К : Вікар, 1999.
20. Фукс А.Є. Амортизація і оновлення основного капіталу: теорія і практика. — К., 1996. - 160 с.
21. Экономика: Учебник / Под ред. А.С. Булатова. —М.: БЕК, 1997.- С. 149-167, 274-290.

Запитання для самоконтролю

1. Дайте загальну характеристику підприємництва та розкрийте спільне і відмінне у поняттях «підприємництво» і «бізнес».
2. Які причини зумовили еволюцію теорій підприємництва? Розкрийте головні пункти цих еволюційних змін.
3. Дайте порівняльну характеристику класичної та інноваційної моделей підприємництва.
4. Чим (якими чинниками) визначаються організаційні форми підприємництва?
5. Які типи об'єднань підприємств Ви знаєте? Чим визначається доцільність використання кожного із них?
6. Що таке концентрація виробництва? Якими показниками вимірюють її рівень?
7. Який критерій лежить в основі поділу підприємств на малі, середні та великі? Для чого потрібна така класифікація?
8. Що визначає доцільність вибору типу підприємницької діяльності?
9. Назвіть переваги та недоліки малого підприємництва.
10. Які переваги та недоліки (обмеження) властиві великому підприємству?
11. Яке місце в системі підприємництва займають середні підприємства?
12. Як і чому співіснують великі, середні та малі підприємства?
13. Що таке венчурне підприємництво, які функції воно виконує, на яких засадах функціонує?
14. Що особливого ви вбачаєте в лізинговій формі підприємництва?
15. Що таке франчайзинг? На яких засадах він створюється? Назвіть його переваги та обмеження.

Тести

1. Фірма передбачає взяти банківський кредит на будівництво нового підприємства. Річна ставка складає 18%. Очікувана норма прибутку визначена на рівні 20%. При таких умовах фірма:

- а) не буде будувати нове підприємство
- б) буде будувати нове підприємство
- в) незважаючи на збитки, вирішить будувати підприємство
- г) неможливо прийняти рішення на основі наявної інформації

2. Розмежуйте внутрішні і зовнішні джерела формування засобів підприємницького капіталу:

- а/ продаж активів
- б/ амортизаційний фонд
- в/ отримання кредиту
- г/ прибуток фірми
- д/ випуск акцій
- е/ випуск облігацій

3. Фактори, які викликають збільшення змінних витрат фірми в короткостроковому періоді:

- а/ збільшення процентних ставок на банківські кредити
- б/ збільшення місцевих податків
- в/ збільшення цін на сировину
- г/ збільшення орендної плати за обладнання фірми

4. Підприємець - це:

- а/ власник фірми, яка приносить йому прибуток
- б/ професійний управляючий, діючий в межах заданих параметрів
- в/ організатор виробництва товарів і послуг, який винаходить і вводить в ужиток на комерційній основі нові комбінації на свій ризик.

5. Що включається в поняття основного капіталу:

- а/ верстати, машини, обладнання
- б/ готова продукція
- в/ сировина, матеріали
- ж/ цінні папери
- г/ будівлі, споруди
- д/ заробітна плата
- е/ земля

6. Які з наведених тверджень є вірними:

- а/ бухгалтерські витрати + економічні витрати = нормальний прибуток
- б/ економічний прибуток - (мінус) бухгалтерський прибуток = явні витрати
- в/ бухгалтерський прибуток - неявні витрати = економічний прибуток
- д/ явні витрати + неявні витрати = бухгалтерські витрати.

Тема 8. Витрати виробництва і прибуток.

План семінарського заняття

1. Суть витрат виробництва та їх основні види.
2. Витрати виробництва у короткостроковому і довгостроковому періодах. Основні фактори зниження витрат виробництва.
3. Прибуток у ринковій економіці. Функції прибутку.

Конкретні цілі:

- Засвоїти основні види витрат виробництва та шляхи їх зниження.
- Вирахувувати витрати виробництва та визначати собівартість.
- Співвідносити прибуток та рентабельність при аналізі діяльності підприємств.

Теми рефератів

1. Основні фактори зниження витрат виробництва та збільшення прибутку підприємств у ринковій економіці.
2. Економічна роль прибутку та фактори, що його визначають.

Нові поняття та категорії

<i>економічні витрати</i>	<i>змінні витрати</i>	<i>бухгалтерський</i>
<i>внутрішні витрати</i>	<i>середні витрати</i>	<i>прибуток</i>
<i>зовнішні витрати</i>	<i>закон спадної віддачі</i>	<i>економічний</i>
<i>граничні витрати</i>	<i>позитивний і</i>	<i>прибуток</i>
<i>постійні витрати</i>	<i>негативний ефект</i>	<i>нормальний прибуток</i>
<i>норма прибутку</i>	<i>масштабу</i>	<i>граничний продукт</i>

Література

1. Курс экономической теории / Под общ. ред. М.Н. Чепурина, Е.А. Киселевой. — Киров, 1994.
2. Мазаракі А.А., Лігоненко Л.О., Ушакова Н.М. Економіка торговельного підприємства: Підручник. — К.: Хрещатик, 1999.
3. Макконел К.Р., Брю С.Л. Экономикс: Принципы, проблемы и политика. – М.: Республика, 1992. –Гл. 24.
4. Народнохозяйственный комплекс и социальные проблемы. — М.: Мысль, 1981.
5. Основи економічної теорії / За ред. Пітюлича М.І., Ужгород, «Карпати», 2005, С. 211-230.
6. Основи економічної теорії: політекономічний аспект: Підручник / За ред. І.Н. Климка, В.П. Нестеренка. -2-ге вид. — К.: Вища шк.: Т-во "Знання", КОО, 1999.
7. Экономика: Учебник / Под ред. А.С. Булатова. -М.: ББК, 1999.
8. Экономическая теория (политэкономия): Учебник / Под общ. ред. В.И. Видяпина, Г.П. Журавлевой. — М.: ИНФРА-М, 1997.
9. Самуельсон П. Економіка. – Львів: Світ, 1993. – Розд. 20.

Запитання для самоконтролю

1. Дайте визначення витрат виробництва.
2. Яке співвідношення між витратами виробництва і собівартістю продукції?
3. За яким критерієм витрати виробництва поділяють на постійні та змінні? Яке значення має цей поділ для підприємців?

4. Що таке граничні витрати виробництва?
5. Які шляхи зниження витрат виробництва?
6. Що розуміють під ефектом масштабу?
7. Розкрийте сутність і функції прибутку.
8. Як визначають норму прибутку?
9. Охарактеризуйте основні напрями використання прибутку підприємцем.

Вірно/невірно (+/-)

1. Тільки капітал і праця є тими факторами, які слід враховувати при прийнятті рішень.
2. Невеликі фірми завжди менш ефективні ніж великі.
3. Фірми, які несуть збитки, повинні припинити виробництво продукції.
4. Зростання обсягу використовуваного капіталу при фіксованому рівні використовуваної праці приводить до спадної віддачі капіталу.
5. Економічні витрати фірми являють собою платежі власникам ресурсів, достатні для того, щоб відволікти ці ресурси від альтернативних можливостей використання.
6. Коли граничний продукт стає величиною від'ємною, загальний обсяг виробництва скорочується.
7. Чим більший обсяг виробництва в фірмі, тим менші загальні постійні витрати.
8. Коли загальний обсяг продукту зростає убуваючим темпом, граничний продукт є зростаючою позитивною величиною.
9. Якщо фірма збільшує обсяг використовуваних ресурсів на 30%, а обсяг виробництва зростає при цьому на 20%, то виникає позитивний ефект масштабу виробництва.
10. Середні постійні витрати скорочуються по мірі зростання обсягу виробництва.
11. Економічний прибуток, як правило, перевищує бухгалтерський прибуток.
12. Середні постійні витрати зростають коли збільшується загальний обсяг вироблюваного продукту.

Тема 9. Національна економіка. Основні макроекономічні показники.

План семінарського заняття

1. Національна економіка: суть, структура і особливості.
2. Система національних рахунків.
3. Основні макроекономічні показники. Внутрішній валовий продукт. Чистий валовий продукт. Особистий дохід.

Конкретні цілі:

- Засвоїти суть національної економіки та її структуру.
- З'ясувати суть системи національних рахунків.
- Визначати основні макроекономічні показники.

Теми рефератів

1. Валовий внутрішній продукт і суспільний добробут.
2. Методи підрахунку ВВП.

Нові поняття та категорії

<i>національна економіка</i>	<i>система національних рахунків (СНР)</i>	<i>особистий дохід</i>
<i>народне господарство</i>	<i>валовий внутрішній продукт</i>	<i>номінальний ВВП</i>
<i>макроекономіка</i>	<i>національний дохід</i>	<i>реальний ВВП</i>
<i>інструменти макроекономіки</i>	<i>чистий внутрішній продукт</i>	<i>дефлятор ВВП</i>
		<i>проміжна і кінцева продукція</i>
		<i>цілі макроекономіки</i>

Література

1. Дзюбик С., Ривак О. Основи економічної теорії, - К.: Основи, 1994.-с.91.
2. Макконнелл К.Р., Брю С.Л. Экономикс: Принципы, проблемы и политика. -М.: Республика, 1992. - Гл.9.
3. Основи економічної теорії / За ред. Пітюлича М.І., Ужгород, «Карпати», 2005, С. 231-252.
4. Основи економічної теорії (за ред. А.А. Чухно). — К.: Вища школа, 2001. — Р.15.
5. Основи економічної теорії: політекономічний аспект (за ред. Г.Н. Климка, В.П. Нестеренка). - К.: Вища школа, 1997. - Розд. 23.
6. Калюжний В. Макроекономічний аналіз податку на додану вартість. // Економіка України. - 2002. - №3. - С.9.
7. Панасюк Б. Макроекономіка: диспропорції та їх причини. // Економіка України. - 1995. - № 6. - с.14.
8. Пруссова Л.Г. Основы рыночной экономики. - К.: Полиграфкнига, 1993. -с. 228-289.
9. Самуельсон П. Економіка. - Львів: Світ, 1993. - с.153-188.
10. Эдвин Дж. Доллан. Макроэкономика. - С.- Пб., 1994. - с.5-27.

Запитання для самоконтролю

1. Розкрийте поняття «національна економіка».
2. Якими рисами характеризується національна економіка?
3. Охарактеризуйте структуру національної економіки.
4. Назвіть особливості національної економіки України.

5. У чому відмінність між кінцевим і проміжним продуктом?
6. Розкрийте поняття ВВП та охарактеризуйте методи обчислення ВВП.
7. Розкрийте сутність системи національних рахунків.
8. Які основні макроекономічні показники використовуються у СНР?
9. Яке значення системи національних рахунків?

Вірно/невірно (+/-)

1. Реальний ВВП – це вартість товарів і послуг, вироблених за рік і які виміряні у поточних цінах.
2. Витрати домогосподарств на будівництво нового будинку включаються у споживчі витрати.
3. Додана вартість включає заробітну плату, але не враховує обсяг прибутку.
4. Якщо на протязі даного періоду ціни і грошовий дохід виросли у однаковій пропорції, реальний дохід залишається незмінним.
5. Обсяг ВВП точно відображає чистий економічний добробут суспільства.
6. При вирахуванні доданої вартості необхідно із суми продаж фірми вирахувати вартість придбаних матеріалів, але не слід вираховувати затрати на заробітну плату, яка виплачена її працівникам.
7. ЧВП перевищує НД на величину амортизації.
8. При розрахунку ЧВП враховуються чисті інвестиції.
9. Реалізація товарних запасів призводить до скорочення валових і чистих інвестицій.
10. Особисті збереження враховуються при розрахунку ВВП по методу витрат.

Тести

1. Подвійний рахунок при визначенні ВВП виникає при додаванні:
  - а/ чистої доданої вартості, створеної у добувній та сталеплавильній промисловості
  - б/ приросту запасів у мукомельній і в хлібопекарній промисловості
  - в/ виробництва залізної руди і чавуну
  - г/ доданої вартості, створеної в хлібопекарній промисловості та в її торговій мережі
  - д/ загального обсягу куплених споживчих товарів та засобів виробництва.
2. Які із перерахованих агрегатних величин не використовуються при визначенні обсягу національного доходу:
  - а/ прибуток корпорацій
  - б/ державні трансфертні платежі
  - в/ відсотки, що виплачуються підприємцю за капітал, отриманий в кредит
  - г/ рентний дохід
  - д/ зарплата і платня.
3. Поняття "інвестиції" в національних рахунках ВВП і ЧВП включає:
  - а/ будь-який продукт, вироблений на державному підприємстві
  - б/ купівлю будь-якої акції
  - в/ ріст запасів на кінець року

г/ будь-який товар, куплений споживачем, але не повністю спожитий до кінця року

д/ всі перераховані відповіді неправильні.

4. Національний доход – це:

а/ $C+T+G$ – трансфертні платежі + непрямі податки

б/ інвестиції мінус збереження

в/ вартість предметів довгострокового користування і послуг

г/ особистий дохід плюс індивідуальні податки мінус чисті субсидії державним підприємствам

д/ рента, зарплата, відсоток на капітал, прибутки від власності та прибуток корпорацій.

5. Валові приватні інвестиції враховуються при розрахунку:

а/ ВВП по методу потоку прибутків

б/ ВВП по методу потоку видатків

в/ ЧВП по методу потоку видатків

г/ доходу, що знаходиться в особистому розпорядженні домогосподарств.

д/ особистого доходу.

Тема 10. Фінансова і кредитна система.

План семінарського заняття

1. Суть і роль фінансів. Структура фінансової системи.
2. Державний бюджет і його структура. Бюджетний дефіцит.
3. Податкова система і податкова політика держави.
4. Суть і форми кредиту. Структура сучасної кредитної системи.

Конкретні цілі:

- Визначити суть фінансів і фінансової системи.
- Класифікувати структуру фінансової системи.
- Засвоїти схему формування бюджету.
- З'ясувати суть податків та їх вплив на розвиток туристичної індустрії.

Теми рефератів

1. Державний бюджет України.
2. Удосконалення податкової системи в Україні у сучасних умовах.

Нові поняття та категорії

<i>фінанси</i>	<i>бюджетний дефіцит</i>	<i>система оподаткування</i>
<i>фінансова система</i>	<i>бюджетний профіцит</i>	<i>крива Лаффера</i>
<i>функції фінансів</i>	<i>державний борг</i>	<i>податкові пільги</i>
<i>державний бюджет</i>	<i>податок</i>	<i>мита</i>
<i>доходи державного бюджету</i>	<i>податкова система</i>	<i>пропорційне, прогресивне та регресивне оподаткування</i>
<i>видатки державного бюджету</i>	<i>прямі податки</i>	
	<i>непрямі податки</i>	

Література

1. Базилевич В.Д., Баластрик Л.О. Державні фінанси. Навч. посіб. / За ред. В.Д. Базилевича. — К.: Атака, 2004.
2. Бланк И. А. Стратегия и тактика управления финансами. — К.: АДЕФ-Украина, 1996. — 534 с.
3. Бурковський В.В., Кармазин В.Л., Каламоет С.В., Водолазская О.А. Налоги: Учеб. пособие / Под ред. В.В. Буряковского. — Д.: Пороги, 1998.
4. Загородній А.Г., Вознюк ГЛ; Самовженко Т.С. Фінансовий словник. — 2-ге вид. — Львів: Центр Європи, 1997.
5. Кравченко В.І. Місцеві фінанси України: Навч. посіб. — К.: Т-во "Знання", КОО, 1999.
6. Основи економічної теорії / За ред. Пітюлича М.І., Ужгород, «Карпати», 2005, С. 276-285.
7. Основи економічної теорії: політекономічний аспект / За ред. Г.Н. Климка, 6-те вид. — К.: Т-во "Знання", КОО, 2004. — 615 с.
8. Податкова система України: підручник / За ред. З.М. Федосова. — К.: Либідь, 1994. — 463 с.

Запитання для самоконтролю

1. Дайте визначення категорії «фінанси».
2. Охарактеризуйте спільні та відмінні риси категорій «фінанси» та «гроші».
3. Що таке фінансова система, які її складові?
4. Дайте визначення державного бюджету і розкрийте його функції.
5. Розкрийте у загальному вигляді структуру надходжень та видатків державного бюджету.
6. Що таке бюджетний дефіцит, яких форм він набирає?
7. Дайте визначення податків і розкрийте їх функції.
8. Що таке податкова система?
9. Які види податкових ставок ви знаєте?
10. Зв'язок яких явищ віддзеркалює крива Лаффера?
11. Назвіть принципи оподаткування, охарактеризуйте їх.
12. Яку роль в економічному та соціальному житті відіграють податки?

Тести

1. Дефіцит державного бюджету виникає, коли:
  - а/ сума податкових надходжень скорочується;
  - б/ видатки держави зменшуються;
  - в/ сума державних видатків перевищує суму надходжень у бюджет;
  - г/ сума активів держави перевищує розміри її зобов'язань;
  - д/ всі відповіді невірні.
2. До прямих податків належать:
  - а/ податок на прибуток;
  - б/ податок на додану вартість;
  - в/ акцизний збір;
  - г/ податок на спадщину.

Тема 11. Економічне зростання і макроекономічна нестабільність.

План семінарського заняття

1. Економічне зростання, його суть, типи і фактори. Циклічність розвитку економіки. Економічні кризи.
2. Інфляція, її суть та причини. Антиінфляційна політика.
3. Безробіття, його причини, типи та наслідки. Політика зайнятості та соціальний захист населення.

Конкретні цілі:

- Засвоїти типи економічного зростання.
- Аналізувати екстенсивний та інтенсивний типи економічного розвитку.
- Розкрити суть інфляції та її причини.
- Класифікувати види інфляції
- З'ясувати основні форми безробіття та шляхи підвищення зайнятості.

Теми рефератів

1. Політика економічного зростання в Україні в сучасних умовах і на більш тривалу перспективу.
2. Політика держави у галузі зайнятості і безробіття.

Нові поняття та категорії

<i>економічне зростання</i>	<i>інфляція витрат</i>	<i>циклічне безробіття</i>
<i>економічні цикли</i>	<i>механізм інфляцій-</i>	<i>повна зайнятість</i>
<i>ділові цикли</i>	<i>ного очікування</i>	<i>рівень безробіття</i>
<i>економічна криза</i>	<i>відкрита і придушена</i>	<i>закон Оукена</i>
<i>безробіття</i>	<i>інфляція</i>	<i>природний рівень</i>
<i>інфляція</i>	<i>рівень інфляції</i>	<i>безробіття</i>
<i>депресія</i>	<i>фрикційне безро-</i>	<i>перепідготовка</i>
<i>піднесення</i>	<i>біття</i>	<i>кадрів</i>

*пожвавлення
інфляція попиту*

*структурне безро-
біття*

*причини безробіття
соціальний захист*

Література

1. Баликоев В.З. Общая экономическая теория. — Новосибирск: Лада, 2000. — С. 446 - 455, 460 - 477.
2. Башнянин Г.І., Лазур П.Ю., Медведев В.С. Політична економія. — К.: Ніка-Центр: Ельга, 2000. — С. 366 - 396.422 - 444.
3. Безчасний Л.К., Мельник В.П., Білоцерківець О.П., Шовкун І.А., Онишко С.В. Інноваційна складова економічного розвитку / НАН України; Ін-т економіки / Відп. ред. К. Безчасний — К., 2000. — 262 с.
4. Гальчинський А.С., Геєць В.М., Семиноженко В.П. Україна: наука та інноваційний розвиток. — К., 1997.— 66 с.
5. Дмитриченко Л.И. Государственное регулирование экономики: методология и теория. — Донецк. — УкрНТЕК, 2001. — 329 с.
6. Злупко С.М. Економічна думка України (від давнини до сучасності). — Львів, 2000. — С. 327—332, 422—428.
7. Кондратьев Н.Д. Проблемы экономической динамики.—.: Экономика, 1989.
8. Лукінов І., Герасимчук М., Коломийцев В., Пасхавер В., Бажал Ю. Концепція інвестиційної політики України / НАН України; Ін-т економіки. — К., 1997. — 84 с.
9. Основи економічної теорії / За ред. Пітюлича М.І., Ужгород, «Карпати», 2005, С. 286-303.
10. Основи економічної теорії: політекономічний аспект /За ред. Г.Н. Климка. — К.: Вища шк.: Т-во "Знання", КОО, 2004.
11. Самуельсон П. Економіка: Підручник.— Львів: Світ, 1993. — С. 212—225.
12. Туган-Барановский М.И. Промышленные кризисы (репринт. изд. 1900 г.). — К.: Наук. думка, 1996.
13. Хансен Э. Экономические циклы и национальный доход: Пер. с англ. — М.: Экономика, 1996.

Запитання для самоконтролю

1. Розкрийте поняття економічного зростання. Як воно вимірюється?
2. Охарактеризуйте чинник економічного зростання.
3. Які є види економічного зростання? Яка між ними принципова різниця?
4. У чому суть циклічного розвитку економіки?
5. Розкрийте поняття економічного циклу і дайте характеристику його фазам.
6. Які причини циклічного розвитку економіки?
7. Що таке безробіття і які його причини?
8. Дайте характеристику видам безробіття.
9. Розкрийте соціально-економічні наслідки безробіття.
10. Розкрийте поняття інфляції. Як вона вимірюється?
11. Розкрийте механізм інфляції попиту і інфляції витрат.

12. За допомогою яких методів держава регулює рівень зайнятості?
13. До яких наслідків призводить інфляція?
14. Як здійснюється регулювання інфляції.

Завдання

1. Має місце слідуєча інформація.:

Чисельність зайнятих – 90 млн. чол.;

Чисельність безробітних - 10 млн. чол.;

а) розрахуйте рівень безробіття

б) через місяць з 90 млн. чол., які мали роботу, були звільнені 0,5 млн. чол.; 1 млн. чол. з числа офіційно зареєстрованих безробітних припинили пошуки роботи.

Визначте, які тепер:

(1) чисельність зайнятих

(2) кількість безробітних

(3) рівень безробіття.

2. Визначте статус осіб, перерахованих нижче, з точки зору їх відношення до зайнятості і до робочої сили, якщо вони класифікуються слідуєчим чином:

- зайнятість (З)

- безробіття (Б)

- не включені в склад робочої сили (Н)

а) робітник, звільнений за власним бажанням

б) робітник, переведений на режим роботи неповного робочого дня

в) вчитель, який за станом здоров'я більше не може працювати

г) звільнений робітник, який на протязі довгого часу не міг знайти роботу і

тому припинив її шукати

д) студент, який вчиться на денному відділенні учбового закладу

е) автомеханік, який вчиться на вечірньому відділенні навчального закладу

ж) домашня господарка, яка займається своїм будинком і сім'єю

з) домашня господарка, яка частину часу працює у якості бібліотекаря.

3. Чисельне значення якого із слідуєчих показників падає після настання фази підйому і зростає після настання фази спаду:

а) обсяг товарних запасів в обробній промисловості

б) обсяг ВВП

в) середня тривалість робочого тижня

г) курси цінних паперів

д) обсяг промислового виробництва.

Тема 12. Світове господарство та його еволюція.

План семінарського заняття

1. Суть і структура світового господарства.

2. Сучасні форми міжнародного економічного співробітництва.

Зовнішньоекономічні зв'язки. Глобалізація, її сутність та види.

Конкретні цілі:

- Класифікувати структуру світового господарства.
- Трактувати суть глобалізації та її види.
- Аналізувати показники міжнародної діяльності.
- З'ясувати суть глобалізації та її види.

Теми рефератів

1. Проблеми інтеграції України у світове господарство. Європейський вибір.
2. Основні пріоритети зовнішньоекономічної політики України.

Нові поняття та категорії

<i>світова економіка</i>	<i>міжнародний</i>	<i>міжнародні валютні</i>
<i>міжнародні економічні відносини</i>	<i>технологічний обмін</i>	<i>відносини</i>
<i>міжнародний поділ праці</i>	<i>офшорна зона</i>	<i>міжнародна валютна система</i>
<i>міжнародна торгівля</i>	<i>міжнародний кредит</i>	<i>міжнародний валютний фонд</i>
<i>протекціонізм</i>	<i>спільні підприємства</i>	<i>зовнішня заборгованість</i>
<i>демпінг</i>	<i>глобалізація</i>	<i>міжнародний банк реконструкції і розвитку</i>
<i>вивіз капіталу</i>	<i>економічна глобалізація</i>	<i>інтеграція</i>
<i>міграція робочої сили</i>	<i>антиглобалізм</i>	
<i>міжнародний рух капіталу</i>	<i>світова інфраструктура</i>	
	<i>тура</i>	
	<i>COT</i>	

Література

1. Авдокушин Е.Ф. Международные экономические отношения. — М., 1999.
2. Бендерський Ю. Реалії світогосподарських процесів і місце в них України // Економіка України. — 2000. — № 1.
3. Гальчинський А. Теорія грошей. — К.: Основи, 1998. — Розд. 5.
4. Гальчинський А.С., Єщенко П.С., Палкін Ю.І. Основи економічних знань. — К.: Вища шк., 1998. — Розд. 29, 30.
5. Мазаракі АА., Чаюн Т. І., Мельник Т.М. Міжнародний маркетинг. — К.: КНТЕУ, 2000.
6. Мазаракі АА., Воронова Е.М. Світовий ринок товарів та послуг: Регіональна структура. — К.: КДТЕУ, 1999.
7. Основи економічної теорії / За ред. Пітюлича М.І., Ужгород, «Карпати», 2005, С. 338-350.
8. Основи економічної теорії: політекономічний аспект / За ред. Г.Н. Климка. — К.: Вища шк.: Т-во "Знання", КОО, 2004.
9. Рут Френклін Р., Філіпенко А. Міжнародна торгівля та інвестиції: Пер. з англ., зі змінами та доп. — К.: Основи, 1998. — 743 с.

10. Семенов А.Г. Современная система международных валютных отношений: Учеб. пособие. — Донецк: ДонНУ, 2001. — 175 с.

Запитання для самоконтролю

1. Розкрийте поняття світової економіки.
2. Які етапи пройшла світова економіка?
3. Розкрийте поняття міжнародного поділу праці.
4. У чому полягають абсолютні та відносні переваги країн у зовнішній торгівлі?
5. Які особливості міжнародної торгівлі за сучасних умов?
6. Якими причинами зумовлений міжнародний рух капіталів?
7. Що таке міжнародна трудова міграція і які причини її зумовлюють?
8. У яких формах здійснюються міжнародні науково-технічні зв'язки?
9. Що таке вільні економічні зони і які причини їх функціонування?

Тести

1. Відміна ввізного мита призведе до:
  - а/ зниження виробництва даного товару всередині країни;
  - б/ збільшення споживання даного товару;
  - в/ втрат бюджету;
  - г/ зниження внутрішньої ціни даного товару;
  - д/ всі відповіді вірні.
2. Міжнародна спеціалізація та вільна торгівля, заснована на принципах порівняльних переваг, означають:
  - а/ перевищення рівня споживання країн їх виробничих можливостей;
  - б/ збільшення сукупного виробництва;
  - в/ зменшення внутрішнього споживання країн;
  - г/ всі відповіді вірні.
3. Що з перерахованого не відноситься до сучасних форм міжнародного економічного співробітництва:
  - а/ міжнародна торгівля;
  - б/ міжнародна валюта;
  - в/ міжнародний рух капіталу;
  - г/ міжнародна міграція робочої сили.

ПЕРЕЛІК КОНТРОЛЬНИХ ТЕСТОВИХ ПИТАНЬ, ЯКІ ВИНОСЯТЬСЯ НА ЗАСВОЄННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Економіка ефективна, якщо в ній досягнуті : а) повна зайнятість; б) повне використання виробничих ресурсів; в) або повна зайнятість, або повне використання інших ресурсів; г) і повна зайнятість, і повне використання	Вдосконалення технології зміщує: а) криву попиту вгору праворуч; б) криву попиту вниз праворуч; в) криву пропозиції вниз праворуч; г) криву пропозиції вгору ліворуч.

інших виробничих ресурсів. Аргументами "за" ринкову економіку є: а) наявність різноманітних форм власності; б) помірна інфляція; в) добровільність праці; г) відсутність дефіциту товарів; Визначте кількість грошей, необхідних для обігу, якщо сума цін усіх товарів, що підлягають реалізації, становить 500 млрд. грн., сума цін товарів проданих в кредит - 150 млрд. грн. платежі, строк оплати яких настав - 100 млрд. грн., середнє число оборотів грошової одиниці - 5. а) 100; б) 90; в) 650; г) 550; д) 50. Курс гривні формується під впливом: а) національного банку України; б) міністерства фінансів України; в) попиту на неї з боку іноземних держав; г) попиту і пропозиції на неї. Саморегульована ринкова система гарантує: а) відсутність дефіциту товарів; б) неможливість надлишку товарів; в) можливість частого появи стійкого дефіциту товарів; г) вірні відповіді а, б. Якщо номінальний обсяг ВВП складає 4000 млрд. грн., а обсяг попиту на гроші для угод 800 млрд. грн. то: а) попит на гроші з боку активів складе 3200 млрд. грн. б) загальний попит на гроші складе 4800 млрд. грн. в) в середньому, кожний гривень обернеться 5 разів в рік; г) необхідно збільшити обсяг пропозиції грошей. Продуктивний економічний ресурс є: а) грошовий капітал; б) прибуток; в) засоби виробництва; г) споживчі товари; д) процент.	Економіка ефективна, якщо в ній досягнуті: а) повна зайнятість; б) повне використання виробничих ресурсів; в) і повна зайнятість, і повне використання ресурсів. Фундаментальна проблема, яка виникає у всіх економічних системах, це: а) інвестиції; б) виробництво; в) споживання; г) рідкість. Які з названих визначень не мають відношення до ринкової економіки: а) конкуренція; б) приватна власність; в) централізоване планування; г) свобода підприємницького вибору. Доход отриманий за підприємницький талант називається: а) заробіток; б) виручка; в) прибуток; г) гроші. Якщо в країні переважну частину ресурсів привласнює держава, то її економічна система є: а) змішаною; б) командною; в) ринковою; г) всі варіанти відповідей неправильні. Показник фондоддачі обчислюється як відношення: а) обсягу виробленої продукції до чисельності населення; б) вартості виробленої продукції до вартості виробничих фондів; в) вартості основних виробничих фондів до величини фонду з/плати; г) вартості виробленої продукції на одиницю вартості сировини і матеріалів. Економічна теорія, яка виражала інтереси торгівельної буржуазії епохи первісного нагромадження капіталу - це: а) фетишизм; б) меркантилізм; в) фізіократизм; г) маржиналізм.

Економічна система вирішує такі питання:

- а) що, як і який темп розвитку;
- б) коли, чому, де та хто?
- в) які причини безробіття та інфляції;
- г) що, як і для кого виробляти.

Суспільне відтворення - це:

- а) виробництво благ і послуг в країні протягом року;
- б) процес відтворення економічних ресурсів;
- в) виробництво благ та послуг в країні, яке розглядається як неперервний процес, що постійно оновлюється.

Які риси характеризують товарну біржу:

- а) пропонується однорідний товар з певними характеристиками;
- б) роздрібна торгівля ведеться в спеціальному місті;
- в) покупцем товару є той, хто пропонує вищу ціну;
- г) повна відповідальність продавців за якість товару.

Представником школи фізіократів був:

- а) Т. Мен;
- б) В. Петті;
- в) К. Менгер;
- г) Ф. Кене;
- д) всі відповіді невірні.

Позитивна економічна теорія вивчає:

- а) "що є"
- б) як повинно бути;
- в) позитивні тенденції в економічному розвитку;
- г) оціночні судження.

Продуктивність праці вимірюється відношенням:

- а) затрат капіталу до затрат праці;
- б) обсягу продукту до вартості капіталу;
- в) обсягу продукції до чисельності населення;
- г) затрат капіталу до реального обсягу продукту;
- д) величини продукту до затрат живої праці.

Процес привласнення корисного ефекту від споживання блага відображає категорія:

- а) користування;
- б) володіння;
- в) управління;
- г) розпорядження.

Яке з визначень розкриває сутність вартості товару?

- а) вартість товару - це матеріальні витрати виробника на його створення;
- б) вартість товару - це витрачена праця на його створення.
- в) вартість товару - це кількість грошей, яку можна одержати за нього на ринку.
- г) вартість товару - це суспільна праця втілена в товар.

Майно, яке володіє абсолютною властивістю до обміну (абсолютною ліквідністю) - це:

- а) золото;
- б) нерухомість;
- в) гроші;
- г) суспільні товари.

Домашні господарства і підприємства

взаємодіють між собою за допомогою ринків:

- а) ресурсів і фінансів;
- б) товарів і грошового;
- в) ресурсів і товарів;
- г) праці і товарів.

Яка з економічних шкіл вперше зробила

предметом свого аналізу сферу матеріального виробництва?

- а) меркантилізм;
- б) фізіократи;
- в) класична школа;
- г) кейнсіанство;
- д) марксизм.

Якщо економічні проблеми вирішуються

частково ринком, а частково урядом, то економіка:

- а) командна;
- б) ринкова;
- в) змішана;
- г) натуральна.

Яке з визначень розкриває сутність вартості товару?

- а) вартість товару - це матеріальні витрати виробництва на його створення;
- б) вартість товару - це витрачена праця виробника на виготовлення товару;
- в) вартість товару - це суспільна праця, втілена в товарі;
- г) це кількість грошей, яку можна одержати за товар на ринку.

Автором теорії про збереження сонячної енергії

Що із перерахованого нижче не здійснює впливу на зростання продуктивності праці?

- а) технологічні зміни;
- б) збільшення кількості працівників;
- в) рівень освіти і кваліфікації працівників;
- г) ефект масштабу виробництва;
- д) рівень організації виробництва.

Проблеми того, "що, як і для кого виробляти" можуть мати відношення:

- а) тільки до тоталітарних систем;
- б) тільки до ринкової економіки;
- в) тільки до відсталої економіки;
- г) до будь-якої системи, незалежно від її соціально-економічної і політичної організації;
- д) вірної відповіді немає.

Що розуміють під ефективністю економіки?

- а) темпи економічного зростання в країні;
- б) зростання курсу національної валюти;
- в) співвідношення між результатами і витратами;
- г) досягнутий обсяг реального ВВП.

Економічні системи різняться:

- а) виробництвом і розподілом;
- б) рівнем життя населення;
- в) формою власності на матеріальні ресурси;
- г) продуктивністю праці.

Який термін відображає здатність і бажання людини платити за що-небудь?

- а) потреба;
- б) необхідність;
- в) бажання;
- г) попит;

Важливою умовою збереження вартості грошей (курсу національної валюти)

- будь-якої країни є:
- а) контроль уряду за емісією грошей;
- б) державний контроль цін;
- в) забезпечення грошового обігу золотом або валютою;
- г) усі відповіді неправильні.

Реальний валютний курс відображає співвідношення між:

- а) кількістю валют, які обмінюються;
- б) кількістю товарів, які обмінюються;
- в) статтями платіжного балансу;
- г) національними й іноземними цінами;
- д) експортом та імпортом.

завдяки людській праці був:

- а) Дж. Кейнс;
- б) Є. Слуцький;
- в) С. Подолинський;
- г) К. Менгер;
- д) всі відповіді невірні.

Основним регулятором змішаної економіки є:

- а) сукупні витрати;
- б) рівень цін;
- в) ринок;
- г) сукупна пропозиція.

Матеріальні потреби - це:

- а) бажання людей, щоб їх поважали і розуміли;
- б) бажання людей мати визнання;
- в) бажання споживачів придбати і спожити продукти, які є для них корисними;
- г) всі варіанти відповідей є неправильні.

Бартер - це:

- а) обмін товарів на гроші;
- б) обмін одного товару на інший без грошей;
- в) обмін товарів на цінні папери;
- г) обмін товарів легкої промисловості на товари сільського господарства.

Що з наведеного впливає на зростання продуктивності праці:

- а) технологічні зміни у виробництві;
- б) збільшення чисельності працівників;
- в) рівень освіти і кваліфікація працівників;
- г) рівень організації виробництва;
- д) вірні відповіді а, в, г.

Доход від праці називається:

- а) рента;
- б) прибуток;
- в) заробітна плата;
- г) виручка.

Що збільшує пропозицію іноземної валюти:

- а) експорт капіталу;
- б) імпорт товарів;
- в) експорт товарів;
- г) імпорт капіталу.

Які функції виконує економічна теорія?

- а) теоретичну;
- б) методологічну;
- в) практичну;
- г) виховну;
- д) всі відповіді правильні.

Проблема "що виробляти" відсутня, якщо:

- а) пропозиція ресурсів настільки обмежена, що вони повинні бути використані тільки для виробництва предметів споживання;
- б) економіка не досягла становища, коли починає діяти закон спадної продуктивності факторів виробництва;
- в) пропозиція ресурсів достатня і для того щоб виробляти предмети розкошу;
- г) кожний виробничий ресурс специфічний, тобто він може бути використаний для виробництва тільки одного конкретного товару.

До об'єктів права інтелектуальної власності не відносять:

- а) відкриття;
- б) винаходи;
- в) промислові зразки;
- г) цінні папери;
- д) вірні відповіді г, а.

Суб'єктами змішаної економіки є:

- а) домогосподарства, ринок, держава;
- б) Верховна Рада, уряд, міністерства;
- в) фінансові установи;
- г) домогосподарства, підприємства, держава;
- д) бюджетні установи, державні підприємства.

Доход отриманий за землю називається:

- а) оренда;
- б) гроші;
- в) прибуток;
- г) рента;
- д) відсоток.

Теорію циклів і криз розробляв:

- а) К. Маркс;
- б) С. Подолинський;
- в) Є. Слуцький;
- г) М. Туган-Барановський;
- д) Ф. Прокопович.

Якщо в суспільстві обсяг виробничих ресурсів зріс, то:

- а) буде вироблено більше продуктів;
- б) економіка здатна зробити більше товарів та послуг;
- в) поліпшилася технологія виробництва;
- г) підвищився життєвий рівень.

Якщо номінальний обсяг ВВП складає 4000 млрд. грн., а обсяг попиту на гроші для угод складає 800 млрд. грн., то :

В якій з відповідей найповніше розкрито предмет економічної теорії?

- а) це наука, яка вивчає діяльність, котра охоплює виробництво і обмін товарами;
- б) це наука, що вивчає закони, які управляють виробництвом і розподілом матеріальних благ;
- в) це наука, яка вивчає гроші, банківську систему, капітал, багатство;
- г) це наука, що вивчає закони розвитку економічних систем;
- д) це наука, що вивчає як суспільство використовує обмежені ресурси, необхідні для виробництва різних товарів з метою задоволення потреб його членів.

Фундаментальна проблема, з якою стикаються всі економічні системи, це:

- а) інвестиції;
- б) виробництво;
- в) споживання;
- г) рідкість.

Проблема "що виробляти" :

- а) може виникнути тільки перед приватним підприємцем, а не перед суспільством;
- б) виникає тільки в умовах гострого дефіциту товарів;
- в) може розглядатися як проблема вибору точки на КВМ;
- г) вивчається на основі дії закону спадної продуктивності факторів виробництва.

Загальний рівень цін і безробіття вивчає:

- а) мікроекономіка;
- б) макроекономіка;
- в) менеджмент;
- г) міжнародні відносини.

Яка з економічних шкіл вперше зробила предметом свого аналізу торгівлю:

- а) меркантилізм;
- б) фізіократи;
- в) класична школа;
- г) маржиналізм.

Товар - це:

- а) річ, яка має корисність;
- б) річ, яка є продуктом людської праці;
- в) річ, яка обмінюється на іншу річ, або гроші.

КВМ показує:

- а) точну кількість двох товарів, яку господарство намагається виготовити;

- а) попит на гроші з боку активів складе 3200 млрд. грн.;
- б) загальний попит на гроші складе 4800 млрд. грн.;
- в) в середньому кожен гривень обернеться 5 разів на рік.

Яку функцію виконують кредитні гроші:

- а) засіб обігу;
- б) засіб платежу;
- в) засіб накопичення;
- г) засіб нагромадження.

Продуктивний економічний ресурс є:

- а) грошовий капітал;
- б) прибуток;
- в) процент;
- г) споживчі товари;
- д) засоби виробництва.

Розробка наукових основ передбачення перспектив соц-екон. розвитку це -

- а) пізнавальна функція ЕТ;
- б) виховна функція ЕТ;
- в) прогностична функція ЕТ;
- г) практична функція ЕТ;
- д) вірні відповіді а) і б).

Яке з положень комплексно розкриває основні функції економічної теорії:

- а) ЕТ розкриває економічні закони;
- б) ЕТ виконує теоретичну, практичну, методологічну функції;
- в) ЕТ формує економічне мислення;
- г) ЕТ розробляє основи управління.

У зв'язку з тим, що потреби людей безмежні, а ресурси для їх задоволення обмежені, суспільство повинно:

- а) використовувати ресурси таким способом, щоб отримувати від них максимальну віддачу;
- б) економити як більше грошей;
- в) балансувати доходи і витрати;
- г) обмежувати використання доходів.

Як називають ринок де можна отримати позику, придбати цінні папери?

- а) валютний;
- б) кредитний;
- в) фінансовий;
- г) цінних паперів;
- д) інвестицій

- б) кращу із можливих комбінацій;
- в) альтернативну комбінацію товарів при наявності даної кількості ресурсів;
- г) час, коли вступає в дію закон спадної продуктивності факторів виробництва.

Нормативна економічна теорія визначає:

- а) "що є"
- б) як повинно бути;
- в) негативні тенденції в розвитку економіки;
- г) оціночні судження,

Яке з цих питань може бути вирішене тільки на макроекономічному рівні:

- а) що виробляти;
- б) з яким рівнем інфляції ми зіткнемося;
- в) скільки товарів і послуг буде вироблено;
- г) хто буде виробляти товари і послуги;
- д) для кого виробляти.

Неповне використання ресурсів в графічній інтерпретації означає, що виробництво:

- а) розміщується зліва від КВМ;
- б) розміщується справа від КВМ;
- в) розташоване на самій КВМ;
- г) нічого не означає.

Які з перерахованих благ мають абсолютну ліквідність:

- а) акції;
- б) нерухомість;
- в) гроші;
- г) товари першої необхідності.

Яка із шкіл економічної науки була першою в історії:

- а) марксизм;
- б) меркантилізм;
- в) кейнсіанство;
- г) класична школа;
- д) фізіократи.

До структурних елементів економічної системи відносяться:

- а) продуктивні сили;
- б) законодавчі акти;
- в) фінансова система;
- г) адміністративна система.

А. Сміт був представником:

- а) школи фізіократів;
- б) школи меркантилістів;
- в) класичної школи;
- г) неокласичної школи;

Економічні системи різняться: а) структурою виробництва; б) рівнем життя населення; в) формою власності на засоби виробництва; г) продуктивністю ресурсів. До традиційних цілей економічної політики держав з ринковою економікою не належить: а) економічне зростання; б) економічна свобода; в) економічна захищеність; г) соціальна справедливість; д) торгівельний баланс. Економічне зростання може бути проілюстроване: а) зрушенням вліво КВМ; б) зрушенням вправо КВМ; в) рухом точки вгору по КВМ; г) рухом від однієї точки до іншої всередині КВМ. Відмінності між грошима і "майже грошима" полягають у тому, що : а) гроші на відміну від "майже грошей" можна витратити безпосередньо; б) "майже гроші" включають в себе депозити на банківських рахунках, тоді як гроші не включають їх; в) гроші обертаються швидше, ніж майже гроші; г) "майже гроші" - це нерозмінні паперові гроші на відміну від грошей; Гроші служать : а) засобом обігу; б) засобом зберігання цінностей; в) рахунковою одиницею; г) всі попередні відповіді правильні; Попит на гроші для угод здійснюється слідуючим чином : а) зростає при збільшенні відсоткової ставки; б) зростає при зниженні відсоткової ставки; в) знижується по мірі зростання номінального обсягу ВВП; г) знижується по мірі зменшення номінального обсягу ВВП; Що з перерахованого нижче не можна віднести до "майже грошей" : а) нечекові ощадні вклади; б) великі строкові вклади; в) кредитні картки;	Представником школи фізіократів був: а) В. Петті; б) Т. Мен; в) Ф. Кене; г) Д. Рікардо; Який з даних факторів виробництва належить до матеріальних ресурсів? а) земля; б) праця; в) гроші; г) підприємницький талант; Вартість матеріалів поділена на вартість виробленої продукції - це: а) трудомісткість; б) фондоддача; в) матеріалоддача; г) матеріаломісткість; Власність, яка перебуває в розпорядженні регіональних державних органів - це: а) місцева власність; б) власність громадських організацій; в) муніципальна власність; г) корпоративна власність; Форма суспільного господарства в якій вироблена продукція призначається для задоволення власних потреб виробника називається: а) товарне виробництво; б) власне виробництво; в) натуральне виробництво; г) матеріальне виробництво. Здатність товару задовольняти ту чи іншу потребу людей називається: а) мінова вартість; б) товарна вартість; в) споживна вартість; Зниження курсу національної валюти відносно іноземної називається: а) інфляція; б) стагнація; в) ревальвація; г) девальвація; Підвищення курсу вітчизняної валюти щодо іноземних валют називається: а) економічне зростання; б) дефляція;

г) короткострокові державні цінні папери; Попит на гроші з боку активів представляється у зв'язку з тим, що гроші є : а) засобом обігу; б) рахунковою одиницею (міра вартості); в) засобом нагромадження; г) всі попередні відповіді правильні; Якщо гроші для угод роблять в середньому 5 оборотів в рік, то кількість грошей, необхідних для обслуговування обміну, на який пред'являється попит : а) в 5 раз більше номінального обсягу ВВП; б) складають 20 % номінального ВВП; в) рівна відношенню : 5/номінальний обсяг ВВП; г) рівна відношенню 20/ номінальний обсяг ВВП; При переході від натурального господарства до ринкового прямиї продуктообмін (бартер) поступився місцем обміну, який здійснюється при посередництві грошей, в ролі яких виступали певні товари. Це відбулося в зв'язку з тим, що бартер : а) був низькоефективним внаслідок високих витрат, пов'язаних з необхідністю знаходження суб'єктів, готових обміняти потрібні продавцю товари на ті, які він має; б) був незручним ; в) перешкоджав розвитку суспільного поділу праці; г) засновувався на співпаданні потреб в обмінюючихся товарах; д) мали місце всі перераховані вище варіанти.	в) ревальвація; г) девальвація; До основних принципів функціонування ринку можна віднести: а) економічну самостійність; б) економічну рівність; в) економічну відповідальність; г) всі відповіді вірні; До основних функцій ринку не відноситься: а) інформаційна функція; б) посередницька функція; в) облікова функція; г) контролююча функція; Яка з функцій ринку визначає суспільну значимість вироблених товарів і послуг та затрачених на їх виробництво економічних ресурсів? а) регулююча; б) інформаційна; в) ціноутворююча; г) контролююча; д) облікова. Попит на гроші з боку активів змінюється слідуючим чином: а) зростає при збільшенні відсоткової ставки; б) зростає при зниженні відсоткової ставки; в) знижується по мірі зростання номінального обсягу ВВП; г) знижується по мірі зменшення номінального обсягу ВВП;

Якщо ринкова ціна нижче рівноважної, то: а) з'являється надлишок товарів; б) формується ринок споживача; в) падає ціна на ресурси; г) чисельність покупців більше; д) виникає дефіцит товарів; Закон пропозиції при рівних умовах встановлює: а) зворотній зв'язок між кількістю	Поняття "досконала конкуренція" передбачає: а) на ринку є багато покупців; б) на ринку є багато продавців; в) фірми галузі виготовляють ідентичні товари; г) продавці та покупці мають повну інформацію про ринок; д) всі попередні відповіді правильні. Якщо ринкова ціна нижче рівноважної, то: а) з'являється надлишок товарів;

запропонованого товару і ціною;

б) прямий зв'язок між кількістю і ціною запропонованого товару.

Олігополія - це ринкова структура, де діє:

- а) велика кількість конкуруючих фірм, які виробляють диференційовану продукцію;
- б) велика кількість фірм, які виробляють однорідну продукцію;
- в) невелика кількість конкуруючих фірм.

Зміни в рівні реальної заробітної плати можна визначити, співставляючи зміни в рівні номінальної зарплати та:

- а) рівні цін на товари та послуги;
- б) норми прибутку;
- в) ставки оподаткування;
- г) довжині робочого часу.

Державний борг - це :

- а) заборгованість населення, фірм, банків перед урядом країни;
- б) заборгованість держави населенню країни;
- в) заборгованість уряду всім господарюючим суб'єктам як і своєї країни, так і інших держав.

Попит і пропозиція можуть бути використані для пояснення координуючої ролі ціни:

- а) на товарному ринку;
- б) на ринку ресурсів;
- в) на валютному ринку;
- г) на будь-якому ринку.

Джерелами монопольної влади є:

- а) патенти;
- б) авторські права;
- в) економія на масштабах;
- г) урядові ліцензії;
- д) усі згадані чинники.

Ринковий закон попиту визначає:

- а) перевищення пропозиції над попитом спричиняє зниження ціни;
- б) якщо доходи споживачів зростають, вони купують більше товарів;
- в) крива попиту має позитивний нахил;
- г) якщо ціна товару знижується, обсяг покупок зростає.

Кінцевою причиною монопольної влади є:

- а) граничний доход і граничні витрати;
- б) максимізація прибутку;
- в) еластичність попиту для фірми.

б) виникає дефіцит товарів;

в) формується ринок споживача;

г) падає ціна ресурсів.

Зміна якого чинника викличе переміщення кривої попиту?

- а) смаків і уподобань;
- б) доходів споживачів;
- в) цін споріднених товарів;
- г) чисельність населення та його структура;
- д) будь-яка раніше названа зміна.

Що може призвести до збільшення рівноважної ціни товару?

- а) збільшення попиту на товар;
- б) зменшення попиту на товар;
- в) збільшення пропозиції товару;
- г) одночасне та однакове збільшення попиту і пропозиції;
- д) одночасне та однакове зменшення попиту і пропозиції.

Попит і пропозиція можуть бути використані для пояснення координуючої ролі ціни:

- а) на товарному ринку;
- б) на ринку ресурсів;
- в) на валютному ринку;
- г) на будь-якому ринку.

Які причини зумовлюють втручання держави у ринковий механізм?

- а) подолання дефіциту товарів;
- б) забезпечення рівноваги на ринку;
- в) наявність конкуренції;
- г) подолання монополізму.

Конкуренція - це:

- а) боротьба виробників за отримання максимального прибутку;
- б) боротьба споживачів за право купувати товари по більш низьким цінам;
- в) економічне змагання за досягнення найвищих результатів в будь-якій сфері;
- г) рушійна сила ринку;
- д) всі відповіді вірні;

Ринковий закон попиту визначає:

- а) перевищення пропозиції над попитом спричиняє зниження ціни;
- б) якщо доходи споживачів зростають, вони купують більше товарів;
- в) крива попиту має позитивний нахил;
- г) якщо ціна товару знижується, обсяг покупок зростає.

Суб'єкт направляє свої гроші на придбання державних цінних паперів лише у тому випадку коли він очікує, що: а) процентні ставки зростають відповідно з діючими; б) процентні ставки значно скорочуються; в) процентні ставки спочатку зростуть, а потім зменшуються; г) процентні ставки не зміняться; д) не буде інфляційного зростання цін. Якщо ринкова ціна вище рівноважної, то: а)появляється надлишок товарів; б)формується ринок покупця; в)знижується ціна ресурсів; г)виникає дефіцит товарів. Щоб підвищити продуктивність праці на підприємстві, підприємцю доцільно: а/зайнятися поглибленням спеціалізації і поділу праці б/здійснити інвестиції у виробничі фонди в/здійснити інвестиції в людський капітал г/всі відповіді вірні. До нецінових факторів ринкового попиту не належить: а) ціни на товари-субститути; б) смаки споживачів; в) грошові доходи споживачів; г) ціни на ресурси; Вдосконалення технології виробництва призведе до: а) зрушення кривої попиту вгору; б) зміщенням точки на кривій пропозиції вгору; в) зміщенням точки на кривій попиту вниз; г)зрушення кривої пропозиції вниз. До функцій ціни не належить: а) облікова; б) стимулююча; в) регулююча; г) контролююча; Функція ціни, яка змушує виробників знижувати витрати виробництва, підвищувати якість продукції називається: а) облікова; б) розподільча; в) стимулююча; Монополії, які утворюються та існують на	Засобами прямого державного регулювання є: а) прискорена амортизація; б) податки; в) регулювання зайнятості; г) бюджетна політика. Завданням державного регулювання сучасної ринкової економіки є: а) модифікація ринкового механізму; б) послаблення конкуренції; в) справедливий розподіл доходів; г) контроль за рівнем зайнятості та інфляції; д) вірні відповіді в) і г). Об'єктом державного регулювання є: а) платіжний баланс; б) профспілки і союзи підприємців; в) Верховна Рада і місцеві ради; г) бюджетна політика. Поняття "досконала конкуренція" передбачає: а) на ринку є багато покупців; б) на ринку є багато продавців; в) продавці та покупці мають повну інформацію про ринок; г) фірми галузі виробляють ідентичні товари; д) всі попередні відповіді правильні. Якщо ціна товару нижче точки перетину кривої попиту і пропозиції, то виникає: а) надлишок; б) дефіцит; в) ріст безробіття; г) всі варіанти неправильні. Які причини зумовлюють втручання держави в ринковий механізм? а) подолання дефіциту товарів і послуг; б) регулювання розміру мінімальної зарплати; в) подолання монополізму; г) всі відповіді вірні; д) вірні відповіді б) і в). В якій галузі перехідної економіки роль державного сектора є вагомим: а) сільське господарство; б) громадське харчування; в) космонавтика; г) роздрібна торгівля; д) взуттєва промисловість. Якщо ціна товару нижче точки перетину кривої попиту і пропозиції, то виникає:

законних підставах для надання особливих послуг називаються:

- а) природні;
- б) законні;
- в) легальні;
- г) штучні.

До цілей підприємницької діяльності відносяться:

- а) прагнення до панування і влади
- б) подолання невдоволення працею
- в) отримання прибутку
- г) служіння суспільству
- д) всі відповіді вірні.

Одна із переваг товариства полягає в тому, що:

- а) об'єднання партнерів дозволяє залучити до підприємництва додаткові кошти
- б) кожний із партнерів несе повну майнову відповідальність
- в) партнери, об'єднавши зусилля, отримують більший прибуток
- г) його діяльність продовжується, якщо навіть вибуває один з партнерів.

Для якої форми підприємницької діяльності справедливе твердження про те, що майнова відповідальність розповсюджується як на власний капітал, що використовується в підприємницькій діяльності, так і на майно, що використовується підприємцем для особистих потреб:

- а) одноосібне володіння
- б) товариство
- в) повне товариство
- г) командитне товариство
- д) акціонерне товариство.

Поняття досконалої конкуренції передбачає, що:

- а) значне число фірм, функціонуючих в галузі, випускають стандартні товари
- б) існує багато покупців, які купують даний товар по поточній ціні
- в) всі продавці і покупці мають повну інформацію про ринок
- г) має місце вільний вхід і вихід на даний ринок
- д) всі попередні відповіді вірні.

З перерахованих нижче умов до ринку досконалої конкуренції відносяться:

- а) незначний вплив з боку фірми на ціни
- б) фірма – єдиний виробник даного товару
- в) єдиному виробнику (продавцю) протистоїть

- а) надлишок;
- б) дефіцит;
- в) ріст безробіття;
- г) всі варіанти неправильні.

Поняття "досконала конкуренція" передбачає:

- а) на ринку є багато покупців;
- б) на ринку є багато продавців;
- в) фірми галузі виробляють ідентичні товари;
- г) продавці та покупці мають повну інформацію про ринок;
- д) всі відповіді правильні.

Закон пропозиції в разі, коли ціни зростають за інших рівних умов знаходить вираз:

- а) у зростанні продукції;
- б) у зниженні продукції;
- в) у зростанні обсягу продукції;
- г) у зниженні обсягу продукції.

Відрахування на споживання капіталу - це:

- а/ чисті інвестиції
- б/ чисті іноземні інвестиції
- в/ амортизація
- г/фонди, не використані для закупівлі споживчих товарів

В трудовому колективі високі заробітки залежать від:

- а) законів, що регулюють мінімальну зарплату;
- б) дій уряду;
- в) високої продуктивності;
- г) відповідальності бізнесменів;
- д) усі відповіді правильні.

Зміни в рівні реальної заробітної плати можна визначити, співставляючи зміни

- в рівні номінальної зарплати та:
- а) рівні цін на товари та послуги;
- б) норми прибутку;
- в) ставках оподаткування;
- г) довжині робочого часу.

Земельна рента буде зростати за інших незмінних умов, якщо:

- а)знижується ціна землі;
- б)збільшується попит на землю;
- в)зменшується попит на землю;
- г)пропозиція землі збільшується.

Який із перерахованих принципів відноситься до підприємництва?

- а)самостійне планування діяльності;
- б)самостійний вибір постачальників та

єдиний покупець г) крива попиту на продукцію фірми має від'ємний нахил. Олігополія – це ринкова структура, де діє: а) невелика кількість фірм, які конкурують між собою б) велика кількість фірм, які конкурують між собою та виробляють однорідний продукт в) велика кількість фірм, які конкурують між собою та виробляють диференційований продукт г) тільки одна фірма. Економічна рента це: а) доход, отриманий внаслідок використання ресурсів з нееластичною пропозицією і більш високою продуктивністю за умов ранжирування цих ресурсів б) це ціна за використання землі і інших ресурсів, пропозиція яких є обмеженою в) додатковий доход від земельної ділянки, що забезпечується шляхом підвищення родючості землі після внесення органічних добрив г) частина доходу від земельної ділянки, яку дістає землекористувач внаслідок продуктивного використання землі. Земельна рента буде зростати при інших рівних умовах, якщо: а) знижується ціна землі б) зростає попит на послуги землі в) зменшується попит на землю г) пропозиція землі зростає д) ні при одній з цих умов. Відсоток – це: а) ціна готової продукції б) плата за матеріальний ресурс в) відношення доходу, отриманого в позику капіталу, до величини позиченого капіталу, виражене у відсотках г) винагорода, яку дістає власник грошей за те, що надав їх в користування іншим суб'єктам д) всі вище вказані відповіді вірні. Реальну заробітну плату можна обчислити: а) поділивши номінальну заробітну плату на рівень цін; б) поділивши рівень цін на номінальну заробітну плату;	покупців; в) розпорядження прибутком на власний розсуд; г) самостійний набір працівників; д) усі попередні відповіді правильні. Зміни в рівні реальної заробітної плати можна визначити, співставляючи зміни в рівні номінальної зарплати і : а) рівні цін на товари та послуги; б) ставки оподаткування; в) довжини робочого часу; г) норми прибутку. В Україні заробітна плата на порядок менша, ніж у розвинутих країнах Заходу. За рахунок яких джерел можна було б її підвищити? а) прийняти Закон про підвищення заробітної плати; б) за рахунок підвищення продуктивності праці і збільшення обсягів ВВП; в) за рахунок зменшення частки нагромадження в національному доході; г) за рахунок зовнішніх кредитів МВФ. Амортизація - це: а) чисті інвестиції; б) чистий імпорт; в) кошти на задоволення особистих потреб; г) відрахування на споживання основного капіталу. Яка з цих функцій не відноситься до функцій підприємництва? а) організаційна; б) творча; в) виробнича; г) ресурсна. До основних видів підприємництва не відноситься: а) страхове; б) фінансове; в) промислове; г) посередницьке. У процесі економічного кругообігу підприємства виконують таку функцію: а) отримують дотації; б) постачають ресурси; в) купують ресурси; г) купують споживчі товари. Обсяг ринку праці переважно визначається:

в) поділивши номінальну заробітну плату на суму цін товарів і послуг, куплених за неї; г) всі варіанти відповідей неправильні. Рівноважна відсоткова ставка визначає: а) номінальну і реальну відсоткові ставки б) обсяг попиту і пропозиції позичкових засобів в) споживання і збереження г) всі вказані величини. Який із перерахованих принципів відноситься до підприємництва? а) самостійне планування діяльності; б) самостійний вибір постачальників та покупців; в) розпорядження прибутком на власний розсуд; г) самостійний набір працівників; д) усі відповіді вірні. Стартовий капітал - це капітал, який витрачається на : а/ купівлю будинків або прав на їх купівлю б/ купівлю машин, обладнання, приладів в/ купівлю сировини, матеріалів г/ ремонт або перебудову будівель д/ всі відповіді вірні. До цілей підприємницької діяльності відносяться: а/ прагнення до панування і влади б/ подолання невдоволення працею в/ отримання прибутку Умови невизначеності і ризику мають місце, тому що: а/ підприємець не знає того, до чого прагне б/ підприємець погано орієнтується в навколишньому середовищі в/ підприємець діє в ситуації, яка постійно змінюється Ризик в підприємстві - це: а/ ймовірність збитків або недоотримання доходу в порівнянні з прогнозом б/ непередбачуваність поведінки партнерів в/ недостатність інформації г/ всі відповіді вірні. Ціна землі визначається як відношення: а) позичкового відсотку до вартості земельної ділянки; б) позичкового відсотку до ренти; в) ренти до позичкового відсотку;	а) пропозицією робочої сили; б) попитом на робочу силу; в) рівнем зарплати; г) впровадженням у виробництво нових технологій. До організаційно-правових форм підприємництва не відноситься: а) одноосібне володіння; б) партнерство; в) комунальне підприємство; г) корпорація. Людина, яка надіється знову отримати роботу: а) відноситься до числа зайнятих; б) відноситься до числа безробітних; в) розглядається, як частково безробітний; г) не враховується в чисельності робочої сили. Які чинники безпосередньо стимулюють зайнятість робочої сили в країні? а) раціональне використання робочої сили; б) високий рівень інфляції; в) розширення виробництва за рахунок екстенсивних факторів; г) низька заробітна плата. Платежі за тимчасове використання капітальних благ називають: а) капітальні платежі; б) орендною платою; в) процентною ставкою; г) прибутком. Якщо оплата праці робітника визначається в залежності від кількості виробленої продукції, має місце: а) відрядна форма оплати праці; б) ціна праці; в) реальна заробітна плата. До основних функцій підприємства не належать: а) відтворювальна; б) виробнича; в) організаційна; г) соціальна. Попит на працю залежить перш за все від: а) чисельності робочої сили; б) кількості безробітних; в) рівня продуктивності праці. Підприємець - це:

Попит на працю не залежить від: а) попиту на товари, що виробляються даним видом праці; б) віку працівника; в) кількості населення; До основних функцій заробітної плати не належить: а) соціальна; б) стимулююча; в) мотиваційна; г) регулююча; До основної заробітної плати включаються: а) надбавки; б) гарантійні компенсації; в) премії; г) тарифні ставки. Додаткова заробітна плата не включає: а) доплати; б) відрядні розцінки; в) гарантійні компенсації; г) надбавки.	а/ власник фірми, яка приносить йому прибуток б/ професійний управляючий, діючий в межах заданих параметрів в/ організатор виробництва товарів і послуг, який винаходить і вводить в ужиток на комерційній основі нові комбінації на свій ризик. Умовами підприємницької діяльності є: а/ наявність у господарюючого суб'єкта певної сукупності економічних прав і свобод б/ наявність ринку з його атрибутами в/ наявність чітких правил, законів, формалізуючих господарську діяльність г/ всі відповіді вірні. До числа цілей підприємця не відноситься: а/ забезпечення життєдіяльності свого підприємства б/ створення додаткових робочих місць в суспільстві в/ нарощення масштабів виробництва
Граничні витрати рівні: а) середнім загальним витратам, помноженим на число одиниць випуску продукції б) приросту постійних витрат внаслідок збільшення випуску продукції на одиницю в) приросту змінних витрат внаслідок збільшення випуску продукції на одну одиницю г) приросту середніх постійних витрат внаслідок збільшення випуску продукції на одну одиницю. У короткостроковому періоді: а) не існує фіксованої кількості ресурсів б) всі ресурси фіксовані в) рівень принаймні одного з ресурсів неможливо змінювати г) вірна відповідь не вказана. Коли середні загальні витрати мають мінімальне значення? а) коли вони дорівнюють граничним витратам б) коли загальний випуск продукції мінімальний в) коли загальний випуск продукції максимальний г) коли змінні витрати мінімальні. В якому випадку довгострокові середні загальні	Предметом макроекономіки - є: а) економічні закони і категорії; б) господарський механізм функціонування економіки в цілому; в) економічна політика держави; г) приватна економіка; д) державний бюджет. Що з переліченого вивчає мікроекономіка? а) безробіття у національній економіці; б) сектор малого підприємства; в) видатки державного бюджету; г) середовище, в якому діють економічні закони; д) виробництво молока і динаміку цін на нього. На сукупний попит ціни впливають: а) обернено; б) прямо; в) безпосередньо; г) не впливають. Зростання експорту країни за інших незмінних умов викличе: а) збільшення інвестицій; б) зменшення заощаджень; в) збільшення чистого експорту; г) збільшення сукупного попиту.

витрати (LATC) знижуються в міру збільшення випуску продукції?

- а) коли LATC не залежать від обсягу випуску продукції
- б) коли спостерігається економія від масштабу виробництва
- в) коли спостерігається спадна віддача від масштабу
- г) коли середні загальні витрати постійні.

Що із перерахованого відноситься до поняття "Інвестиції" в системі національних рахунків:

- а) будь-яка купівля облігацій;
- б) будь-яка купівля акцій;
- в) кількість нагромадженого капіталу, яка спрямована на заощадження;
- г) всі попередні відповіді невірні.

ВНД у США становить 5000 млрд. дол. Жителі країни отримують доходи на власні фактори виробництва, які знаходяться за кордоном, на суму 150 млрд. Іноземці отримують з США платежів на суму 90 млрд. дол. Якою буде величина ВНД?

- а) 5150;
- б) 5060;
- в) 5090;
- г) 4760.

Якщо фірма збільшує затрати на ресурси на 10%, а обсяг виробництва зростає на 15%, то:

- а) спостерігається негативний ефект масштабу;
- б) спостерігається позитивний ефект масштабу;
- в) діє закон убуваючої продуктивності;
- г) фірма отримує максимальний прибуток.

Крива сукупного попиту зрушиться вгору, якщо:

- а) зростає рівень цін;
- б) збільшуються надлишкові виробничі потужності;
- в) знижується валютний курс національної грошової одиниці.

Що є основною метою діяльності комерційних банків ?

- а) надання допомоги підприємствам у вигляді кредиту;
- б) надання допомоги найбільш незахищеним верствам населення;
- в) отримання прибутку від основних операцій.

Основними ознаками кредиту є:

- а) платність, терміновість, повернення;

Як суб'єкт макроекономічного регулювання ринок не може:

- а) забезпечити людей суспільними благами;
- б) реагувати на індивідуальні потреби людей;
- в) регулювати ціни;

Макроекономіка досліджує економічні процеси на рівні:

- а) підприємства;
- б) галузі виробництва;
- в) окремого ринку;
- г) національної економіки.

Згідно з СНР продуктивною є праця, яка:

- а) застосовується в умовах ринкових відносин;
- б) витрачається у сфері матеріального виробництва;
- в) дає дохід суб'єктам економіки;
- г) має продуктивність не нижче суспільного рівня.

Якщо реальний валовий внутрішній продукт країни зменшився, то за відносно постійної швидкості обертання грошей :

- а) зростає попит на гроші для угод;
- б) зменшиться попит на гроші для угод;
- в) попит на гроші для угод буде незмінним;
- г) усі відповіді неправильні.

Якщо обсяг рівноважного ВВП стає більшим за його потенційний рівень, то:

- а) рівень цін зростає;
- б) рівень безробіття зростає;
- в) автоматично збільшується сукупний попит;
- г) автоматично збільшується сукупна пропозиція.

В короткостроковому періоді фірма виробляє 200 од. продукції. Середні змінні витрати складають 1 грн., а середні постійні витрати - 0,5 грн.

Які будуть середні загальні витрати фірми?

- а) 1,5 грн.
- б) 250 грн.
- в) 300 грн.
- г) 100 грн.

Трансфертні платежі - це:

- а) грошові виплати урядом окремим особам;
- б) одна із форм зарплати;
- в) натуральна допомога;
- г) всі відповіді невірні.

- б) платність, ліквідність та безпечність;
в) ліквідність, терміновість, адресність;
г) всі відповіді невірні.

Ринкова вартість всіх кінцевих благ, вироблених у певній країні протягом року, за мінусом амортизаційних відрахувань, це:

- а) валовий внутрішній продукт;
б) чистий внутрішній продукт;
в) національний дохід;
г) чистий вироблений продукт.

Чим займаються банки?

- а) продають і купують цінні папери;
б) продають і купують гроші;
в) видають кредити;
г) всі відповіді вірні.

Згідно з СНР продуктивною є праця, яка:

- а) витрачається у сфері матеріального виробництва;
б) застосовується в умовах ринкових відносин;
в) має продуктивність не нижче суспільно необхідного рівня;
г) приносить дохід суб'єктам економіки.

Якщо держава посилює вимоги щодо збереження навколишнього середовища, то це викликає:

- а) зростання витрат виробництва на одиницю продукції і зміщення кривої сукупної пропозиції вправо;
б) зростання витрат виробництва на одиницю продукції і зміщення кривої сукупної пропозиції вліво;
в) зниження витрат виробництва на одиницю продукції і зміщення кривої сукупного попиту вправо.

Головним завданням макроекономіки є забезпечення суспільства знаннями, необхідними для:

- а) зростання обсягів виробництва;
б) стабілізації виробництва;
в) збільшення економічних ресурсів;
г) підвищення ефективності економіки.

В короткостроковому періоді фірма виробляє 500 од. продукції. Середні змінні витрати складають 2 грн., а середні постійні 1 грн. Загальні витрати складуть :

- а) 2.5 грн.;
б) 1250 грн.;
в) 1500 грн.;

Змінні витрати це:

- а) затрати, які не залежать від зміни обсягу виробництва;
б) які змінюються в залежності від зміни обсягу виробництва;
в) альтернативні витрати виробництва.

Інвестування доцільне, коли:

- а) $ОНЧП = ВС$;
б) $ОНЧП > ВС$;
в) $ОНЧП < ВС$.

Що із переліченого не враховується під час визначення обсягу національного доходу:

- а) доходи власників;
б) рентні доходи;
в) прибуток корпорацій;
г) державні трансфертні платежі.

Постійні витрати фірми - це:

- а) затрати на ресурси;
б) мінімальні затрати фірми;
в) витрати, які несе фірма навіть в тому випадку, якщо продукція не виробляється.

ВВП становить 60 млрд. грн., амортизація - 2 млрд., а непрямі податки - 1 млрд.

Обчисліть величину національного доходу.

- а) 63;
б) 57;
в) 61;

Об'єктом макроекономіки є:

- а) виробничі відносини;
б) продуктивні сили;
в) економічна система;
г) приватна економіка;

Припустимо, що в двох країнах обсяг ВВП однаковий і дорівнює 500 млрд. грн. Якщо річний темп росту ВВП в першій країні склав 3%, а в другій - 5%, то різниця у величині річного приросту ВВП між цими країнами складе:

- а) 3 млрд. грн.;
б) 5 млрд. грн.;
в) 10 млрд. грн.;
г) 15 млрд. грн.;

Дефлятор ВВП розраховується як відношення:

- а/ реального ВВП до номінального ВВП
б/ номінального ВВП до реального ВВП
в/ номінального ЧВП до реального ЧВП

г) 1100 грн. Фірма пропонує взяти банківський кредит на будівництво нового підприємства. Річна ставка процента становить 14%. Очікувана норма прибутку - 21%. За цих умов фірма: а) не буде будувати нове підприємство; б) буде будувати підприємство; в) не зважаючи на збиток, буде будувати; г) не може прийняти рішення; д) такої ситуації не може бути. Об'єктом макроекономіки є: а) виробничі відносини; б) продуктивні сили; в) економічна система; г) приватна економіка; д) економічна політика держави. Сектором С Н Р є: а) приватні підприємства; б) державні підприємства; в) фінансові установи; г) змішані підприємства. До нецінових чинників сукупного попиту належать: а) ефект відсоткової ставки; б) ефект багатства; в) зміни в економічній політиці. На інвестиційний попит не впливає: а) податок на прибуток; б) прибутковий податок на громадян; в) ділові очікування. Особистий дохід - це: а) вартість вироблених за рік товарів і послуг; б) дохід отриманий домогосподарствами протягом даного року; в) весь дохід призначений для особистих витрат, після оплати податків; г) сума збережень із приватних джерел; д) ВВП мінус амортизація. Попит на гроші з боку активів виникає у зв'язку з тим, що гроші - є: а) засобом обігу; б) розрахунковою одиницею; в) засобом збереження цінностей; г) з інших причин. Що вивчає макроекономіка? а) закономірності розвитку промислового	Для визначення величини національного доходу потрібно: а/ відняти з величини ВВП суму непрямих податків б/ зменшити величину ВВП на суму зношення використовуваних основних фондів в/ відняти з величини ВВП суму амортизаційних відрахувань за даний період, суму непрямих податків і обсяг державних субсидій Якщо номінальний валовий національний продукт збільшився на 6%, а рівень цін зріс на 10%, то реальний валовий національний продукт: а/ зменшився на 4% б/ збільшився на 4% в/ збільшився на 16% Якщо обсяг реального ВВП збільшився на 3%, а чисельність населення зросла на 1%, то: а/ реальний ВВП на душу населення зменшився б/ реальний ВВП на душу населення збільшився в/ номінальний ВВП на душу населення не зміниться Якщо із національного доходу відрахувати податок на прибуток корпорацій, нерозподілений прибуток та внески на соціальне страхування, а потім додати чисті трансфертні платежі, то отримана сума - це: а/ особистий дохід б/ амортизація в/ валовий внутрішній продукт г/ чистий національний продукт Доход, що знаходиться в особистому розпорядженні господарства - це: а/ особистий дохід мінус індивідуальні податки та неоподатковані платежі б/ сума, яка включає зарплату, ренту і дохід у вигляді відсотка на капітал. в/ зарплата та дохід у формі відсотка на капітал мінус податок на особистий дохід г/ все перераховане у пунктах а, б, в Валові приватні інвестиції враховуються при розрахунку: а/ ВВП по методу потоку прибутків б/ ВВП по методу потоку видатків в/ ЧНП по методу потоку видатків г/ доходу, що знаходиться в особистому

виробництва; б) умови економічного зростання країни; в) закономірності функціонування національної економіки; г) економічну політику держави. Номинальний ВВП визначається за цінами: а) попереднього року; б) поточного року; в) наступного року; г) базового року. Правильним є твердження, що при зменшенні доходу після оподаткування: а) споживчі витрати скорочуються, а заощадження зростають; б) споживчі витрати та заощадження зростають; в) скорочуються як споживчі витрати, так і заощадження; г) споживчі витрати зростають, а заощадження скорочуються. У системі макроекономічного регулювання держава виконує функцію: а) посередницьку; б) перерозподілу; в) стабілізації; г) виробничу; д) вірні відповіді б, в. Якщо реальний валовий внутрішній продукт становитиме 4000 млрд. євро, а швидкість обертання грошей - 4 раз в рік, то попит на гроші для угод дорівнюватиме: а) 20 000 млрд. євро; б) 800 млрд. євро; в) 3200 млрд. євро; г) 4800 млрд. євро; д) 1000 млрд. євро. Об'єктом макроекономіки є: а) економічні ресурси країни; б) основний капітал; в) економічна система; г) державний бюджет; д) приватна економіка. Валовий внутрішній продукт (ВВП) це: а) сума всіх кінцевих товарів і послуг; б) сума всіх реалізованих товарів і послуг; в) сума всіх вироблених товарів і послуг; г) сукупна ринкова вартість кінцевої продукції та послуг, що вироблені резидентами країни за рік;	розпорядженні домогосподарств. Припустимо, що ВВП збільшився з 500 млрд. дол. до 600 млрд. дол., а дефлятор ВВП із 125 до 150. При цих умовах величина реального ВВП: а/ не зміниться б/ збільшиться в/ зменшиться г/ не може бути розрахована на основі наявних даних Недостатній сукупний попит призводить до : а) росту фрикційної форми безробіття; б) росту структурної форми безробіття; в) росту циклічної форми безробіття; г) росту скритої форми безробіття; д) всі попередні відповіді невірні. Постійні витрати фірми - це : а) затрати на ресурси по цінах, діючих в момент їх придбання; б) мінімальні витрати виробництва будь-якого обсягу продукції при найбільш сприятливих умовах виробництва; в) витрати, які несе фірма навіть у тому випадку якщо продукція не виробляється; г) неприховані витрати; Якщо фірма збільшує затрати на ресурси на 10%, а обсяг виробництва зростає при цьому на 15%, то у цьому випадку : а) спостерігається негативний ефект масштабу; б) спостерігається позитивний ефект масштабу; в) діє закон спадної продуктивності; Крива сукупного попиту виражає відношення між : а) рівнем цін і загальними витратами на покупку товарів і послуг; б) рівнем цін і виробленим ВВП в реальному вираженні; в) рівнем цін, який признають покупці і рівнем цін, який задовольняє продавців; г) об'ємами виробленого і спожитого ВВП в реальному вираженні; Кейнсіанський відрізок на кривій сукупної пропозиції а) має позитивний нахил; б) має негативний нахил; в) представлений вертикальною лінією; г) представлений горизонтальною лінією.

д) всі відповіді вірні. ВВП країни у ринкових цінах збільшився на 8% порівняно з попереднім роком. За цей час рівень цін зріс на 6%. Яким буде реальне зростання? а) 4% б) 13% в) 9% г) 5% д) 2% Інвестування доцільно, якщо: а) очікувана норма чистого прибутку дорівнює відсотковій ставці; б) очікувана норма чистого прибутку більша за відсоткову ставку; в) очікувана норма чистого прибутку менша за відсоткову ставку; г) всі відповіді неправильні. До нецінових чинників сукупної пропозиції належать: а) зміна товарних цін; б) зміни в інвестиційних витратах; в) зміни в державних витратах; г) зміна в продуктивності праці. Який з наведених показників більше за інші характеризує економічний потенціал країни? а) обсяг ЧВП; б) реальний обсяг НД; в) номінальний обсяг ВВП на душу населення; г) дохід сім'ї. Якщо номінальна відсоткова ставка стабільна, а ціни зростають, то сукупний попит на інвестиції: а) зменшиться; б) не зміниться; в) збільшиться; г) всі відповіді вірні. На обсяг якого з елементів ВВП найбільше впливає зміна відсоткової ставки? а) споживчі витрати; б) інвестиції; в) державні закупівлі; г) експорт. Якщо обсяг реального ВВП зменшився на 7%, а чисельність населення на 9%, то: а) реальний ВВП на душу населення	Зростання сукупної пропозиції викличе : а) зниження рівня цін і реального ВВП; б) сповільнення росту цін і збільшення реального обсягу ВВП; в) підвищення рівня цін і реального обсягу ВВП в реальному вираженні; г) сповільнення росту цін і зниження реального обсягу ВВП; Крива сукупної пропозиції виражає співвідношення між : а) рівнем цін і обсягом ВВП, що споживається; б) рівнем цін і виробленим обсягом ВВП; в) рівнем цін по яким виробники бажають продавати, а покупці - купляти товари; г) споживчим і виробничим обсягом ВВП Класичний відрізок на кривій сукупної пропозиції : а) має позитивний нахил; б) має негативний нахил; в) представлений вертикальною лінією; г) представлений вертикальною лінією; Грошові виплати підприємства на користь постачальників за ресурси називаються: а) внутрішні витрати; б) зовнішні витрати; в) економічні витрати; г) матеріальні витрати. Те, що залишиться від загальної виручки підприємства після оплати окремим особам вартості капіталу, матеріалів, праці називається: а) чистий прибуток; б) валовий доход; в) економічний прибуток; г) бухгалтерський прибуток. Реальна ставка відсотку - це: а) різниця між рівнем інфляції та номінальною ставкою відсотка; б) відношення номінальної ставки відсотка до рівня інфляції; в) різниця між номінальною ставкою відсотка та рівнем інфляції; Кредит, який надається підприємствами та іншими господарськими суб'єктами один одному називається: а) товарний;

зменшився; б) реальний ВВП на душу населення збільшився; в) номінальний ВВП не змінився; г) реальний ВВП збільшився, а номінальний зменшився. До цінових чинників сукупної пропозиції належать: а) зміна товарних цін; б) ефект відсоткової ставки; в) зміна цін на ресурси; г) ефект чистого експорту.	б) господарський; в) комерційний; г) споживчий. Чисті інвестиції - це: а) вартість використовуваних засобів виробництва; б) величина чистого прибутку; в) збільшення основних фондів; г) всі відповіді неправильні.
Згідно закону Оукена 2-процентне перевищення фактичного рівня безробіття понад його природний рівень, викличе відставання ВВП на: а) 2% б) 3% в) 10% г) 5% д) 8% Причиною нерівності доходів є: а) відмінності у здібностях працівників; б) вид підприємства, на якому працює людина; в) володіння власністю; г) регіон, у якому проживає людина; д) вірні відповіді а) і в). Який показник найповніше характеризує рівень життя: а) коефіцієнт участі в робочій силі; б) номінальні особисті доходи; в) номінальні використовувані доходи; г) натуральні доходи; д) реальні доходи на душу населення. Дефіцит державного бюджету може фінансуватися за рахунок: а) прибутків підприємства; б) доходів домогосподарств; в) додаткової емісії грошей. Активне сальдо платіжного балансу збільшиться, якщо в країні: а) знижуються реальні процентні ставки; б) зростають темпи інфляції; в) підвищуються темпи економічного зростання.	Мікроекономіка - це: а) невеликі відомості про економічну науку; б) середовище, в якому діють економічні закони; в) галузь економічної науки, яка вивчає господарську поведінку ділових фірм; г) наука про ринкову діяльність власників дрібних і середніх підприємств з метою отримання прибутку; Дефіцит державного бюджету утворюється, якщо: а) обсяг податкових надходжень зменшується; б) витрати держави зменшуються; в) сума витрат перевищує обсяг податкових надходжень; г) сума активів держави перевищує обсяги її зобов'язань. Нерівність в доходах населення країни зумовлюється: а) економічною нестабільністю; б) високим рівнем інфляції; в) здібностями до праці; г) низьким рівнем соціального захисту. Дотації, які уряд виплачує фермерам, у кінцевому підсумку покриваються за рахунок: а) держави; б) платників податків; в) виробників несільськогосподарської продукції; г) споживачів; д) банків. Коли в економіці країни наявна повна зайнятість працездатного населення? а) за відсутності фрикційного безробіття;

До непрямих податків не належать:

- а) акцизи;
- б) податок на додану вартість;
- в) мита;
- г) податок на прибуток.

Платежі за тимчасове використання капітальних благ називають:

- а) капітальні платежі;
- б) орендною платою;
- в) процентною ставкою;
- г) прибутком.

В умовах науково-технічної революції головним рушієм ВВП і національного багатства країни є:

- а) людський капітал;
- б) фізичний капітал;
- в) природній капітал;
- г) технології.

Індекс цін може бути використаний для того, щоб :

- а) визначити різницю між структурою виробництва в поточному і попередньому році;
- б) визначити різницю в ринковій вартості "товарного кошика" двох різних періодів;
- в) визначити різницю в рівнях цін двох різних країн;
- г) визначити різницю між рівнем оптових і роздрібних цін.

Найбільш захищеними від Інфляції є:

- а) особи, які мають фіксовані доходи;
- б) власники нерухомого майна;
- в) власники підприємств;
- г) власники великих грошових сум;
- д) боржники які взяли кредит.

Державний борг - це :

- а) заборгованість населення, фірм, банків перед урядом країни;
- б) заборгованість держави населенню країни;
- в) заборгованість уряду всім господарюючим суб'єктам як і своєї країни, так і інших держав.

За яких умов забезпечиться повна зайнятість?

- а) використання ресурсів за їх призначенням;
- б) пропорційного розподілу ресурсів;
- в) залучення в економічній обіг усіх ресурсів;
- г) найбільш продуктивного використання ресурсів.

- б) за відсутності структурного безробіття;
- в) за відсутності циклічного безробіття;
- г) за відсутності усіх видів безробіття.

Економічне зростання вимірюється :

- а) приростом реального ВВП;
- б) приростом грошової маси;
- в) зниженням загального рівня цін;
- г) зниженням загального рівня безробіття;
- д) усі відповіді неправильні.

Відставання фактичного ВВП від потенційного спричинюється безробіттям:

- а) циклічним;
- б) природним;
- в) структурним ;
- г) фрикційним.

Пряму залежність характеризує відношення між:

- а) заощадженнями та індексом цін;
- б) споживчими витратами та рівнем відсоткової ставки;
- в) рівнем технологічних змін у виробництві;
- г) заощадженнями та рівнем відсоткової ставки.

Попит на гроші для угод залежить від:

- а) відсоткової ставки;
- б) валового внутрішнього продукту ;
- в) кількості готівкових грошей;
- г) швидкості обертання грошей;
- д) вірні відповіді б) і г).

Найбільш суттєвим фактором економічного зростання у розвинутих країнах світу сьогодні є:

- а) збільшення обсягу основного капіталу;
- б) збільшення чисельності зайнятих;
- в) технологічні зміни у виробництві;
- г) збільшення експорту.

Які ознаки має відкрита економіка?

- а) участь в міжнародній торгівлі;
- б) надання відповідної інформації про структуру виробництва в країні;
- в) наявність широкої ресурсної бази;
- г) економіка, яка має високий рівень економічних зв'язків з іншими країнами світу.

Економічне зростання відносно економічного розвитку є:

- а) визначальним фактором;
- б) складовою;
- в) показником кількісних змін в економіці;

Сукупність матеріальних благ суспільства, створених за весь попередній період його розвитку - це: а) валовий національний продукт; б) кінцевий продукт; в) національний дохід; г) економічне зростання; д) національне багатство. Що із перерахованого нижче не здійснює впливу на зростання продуктивності праці? а) технічні зміни; б) збільшення кількості працівників; в) рівень освіти працівників; г) рівень організації виробництва. Різниця між імпортом і квотою в тому, що тільки збір: а) призводить до скорочення міжнародної торгівлі; б) призводить до підвищення цін; в) приносить доходи в бюджет; г) призводить до зниження життєвого рівня країни. У процесі кругообігу доходів, витрат, ресурсів і товарів підприємства виконують таку функцію: а) сплачують податки; б) постачають ресурси; в) купують ресурси; г) купують споживчі товари. Якщо обсяг реального ВВП знизився на 5%, а чисельність населення цього року зменшилась на 2%, то: а) реальний ВВП на душу населення зменшився; б) реальний ВВП на душу населення збільшився; в) реальний ВВП збільшився, а номінальний зменшився; г) номінальний ВВП не змінився. Крива Лоренца відображає: а) фактичний розподіл доходів; б) абсолютну рівність доходів; в) нерівність доходів; г) розподіл трансфертів; д) розподіл мінімальних доходів. Державна політика, щодо видатків і оподаткування називається: а) монетарна політика; б) політика розподілу доходів; в) фіскальна політика;	г) показником якісних змін в економіці; д) вірні відповіді б) і в). Що вивчає макроекономіка ? а) закономірності розвитку промислового виробництва; б) умови економічного зростання; в) економічну політику держави; г) закономірності функціонування національної економіки. Інвестування доцільно, якщо: а) очікувана норма чистого прибутку дорівнює відсотковій ставці; б) очікувана норма чистого прибутку більша за відсоткову ставку; в) очікувана норма чистого прибутку менша за відсоткову ставку; г) усі відповіді неправильні. Попит на гроші з боку активів залежить від: а) відсоткової ставки комерційних банків; б) норми резервів комерційного банку; в) загального обсягу грошової маси; г) граничної схильності до заощаджень; д) інфляції Державний борг це: а) заборгованість населення, банків перед урядом; б) заборгованість держави населенню; в) заборгованість уряду всім господарюючим суб'єктам як своєї країни, так і інших держав; г) заборгованість уряду іноземним країнам. Зазначте основні форми міжнародних економічних відносин: а) міжнародні валютно-фінансові відносини; б) міжнародні спортивні змагання; в) розвиток індустріалізації виробництва. В економіці, яка характеризується повною зайнятістю, швидкі темпи економічного зростання потребують: а) зменшення норми заощаджень і інвестицій; б) високої норми заощаджень і високої норми інвестицій; в) низької норми заощаджень, високої норми інвестицій; г) високої норми заощаджень, низької норми інвестицій. Що є базовою основою інтернаціоналізації

г) політика фінансування суб'єктів ринку. До елементів соціального захисту населення відносяться: а) соціальне страхування; б) допомога безробітним; в) індексація грошових доходів; г) всі відповіді вірні; До форм міжнародної трудової міграції відносяться: а) безповоротна; б) тимчасова; в) сезонна; г) маятникова; д) всі попередні відповіді рівні. Найбільш захищеними від інфляції є: а) особи які мають фіксовані доходи; б) власники невеликих грошових сум; в) власники дорогоцінностей; г) власники великих грошових сум; д) боржники, які взяли гроші в кредит. Яке безробіття виникає, якщо людина втратила роботу внаслідок зменшення попиту на професію? а) циклічне; б) природне; в) фрикційне; г) структурне; д) професійне. Індекс ціни може бути використаний для того, щоб оцінити: а) відмінності в рівнях цін двох різних країн; б) різниця між рівнем оптових і роздрібних цін; в) відмінності між рівнем виробництва цього і минулого року; г) зміни у ринковій вартості споживчого кошика двох різних років. Дефіцит державного бюджету це: а) перевищення доходів держави над видатками; б) зростання доходів держави; в) перевищення видатків держави на доходами; г) зростання податкових надходжень в бюджет. Що таке світове господарство? а) це взаємовідносини між незалежними державами; б) це сукупність національних економік, пов'язаних між собою господарськими	економічних відносин між країнами? а) розвиток продуктивних сил; б) зовнішня торгівля; в) вивіз капіталу; г) міжнародний кредит; д) поглиблення міжнародного поділу праці. Державний бюджет - це: а) рахунок доходів і видатків держави; б) всі джерела доходів держави; в) всі видатки держави. Амортизація це: а) чисті інвестиції; б) чистий імпорт; в) кошти на задоволення особистих потреб; г) відрахування на споживання основного капіталу; В період галопуючої інфляції процентна ставка: а) не змінюється; б) падає тому що падає ціна грошей; в) падає тому що падає рівень зайнятості; г) зростає, так як ціна грошей зростає. Активне сальдо платіжного балансу, збільшиться якщо в державі: а) знизиться реальна відсоткова ставка; б) зростуть темпи інфляції; в) зростуть темпи економічного зростання; г) нічого з перерахованого вище не відбудеться; Яке поняття із перерахованого нижче не відноситься до фаз ділового циклу: а) інфляція; б) криза; в) піднесення; г) пожвавлення; д) спад. Менше всього від непередбачуваної інфляції постраждає: а) той, хто отримує фіксований номінальний доход; б) той, у кого номінальний доход зростає; в) той, хто має грошові збереження; г) той, хто став боржником коли ціни були нижчі; Відставання фактичного ВВП від потенційного спричинюється безробіттям: а) циклічним; б) природним; в) структурним;

зв'язками; в) це зовнішня торгівля. Якщо виникає загальне падіння попиту в економіці, то: а) фактичне безробіття більше за природне; б) циклічне безробіття більше фактичного; в) фактичне безробіття менше від природного; г) фактичне безробіття дорівнює природному. В період депресії найбільш скорочується: а) рівень зарплати; б) рівень цін; в) обсяг виробництва; г) державні закупки товарів і послуг. Повна зайнятість населення забезпечується в умовах: а) раціонального розподілу робочої сили; б) відсутності безробіття; в) відсутності циклічного безробіття. З-поміж сукупних доходів сім'ї визначте нетрудові: а) грошові доходи, одержані від продажу виробленої сільськогосподарської продукції; б) доходи від підсобного домашнього господарства; в) зарплата; г) дивіденди на акції. За яких умов виникає безробіття? а) збігання пропозиції робочої сили з попитом на неї; б) на ринку праці, попит на робочу силу менший від пропозиції; в) економіка країни перебуває в кризовому стані; г) міграція робочої сили. Найбільш захищеними від інфляції є: а) особи, які мають фіксований дохід; б) власники нерухомого майна; в) пенсіонери; г) власники великих грошових сум; д) боржники, які взяли в кредит, коли ціни були ще низькими. Якщо людина звільнилася з роботи за власним бажанням, то виникає безробіття: а) структурне; б) фрикційне; в) циклічне; г) природне.	г) фрикційним. Активне сальдо платіжного балансу збільшується, якщо в державі: а) знизиться реальний відсоток ставки; б) зростуть темпи інфляції; в) зростуть темпи економічного зростання; г) нічого з перерахованого вище не відбудеться. Циклічний характер розвитку економіки проявляється: а) в коливаннях економічної кон'юнктури; б) в періодичних спадах ділової активності; в) в періодичних піднесеннях ділової активності; г) всі відповіді рівні. Що таке світове господарство? а) сукупність національних економік, пов'язаних між собою господарськими зв'язками; б) це зовнішня торгівля; в) це взаємовідносини між незалежними державами; г) це міжнародний кредит. Нерівномірність в доходах зумовлюється такою причиною: а) економічною нестабільністю; б) неоднаковими здібностями до праці; в) економічним спадом; г) економічним зростанням. Урядова політика в сфері витрат і оподаткування називається: а) монетарною політикою; б) діловим циклом; в) політикою розподілу доходів; г) фіскальною політикою. Які ознаки має відкрита економіка? а) участь в міжнародній торгівлі; б) надання відповідної інформації про структуру виробництва в країні; в) економіка яка має високий рівень економічних зв'язків з іншими країнами світу. Людина яка сподівається знову отримати роботу: а) відноситься до числа зайнятих; б) відноситься до безробітних; в) не враховується в складі робочої сили. Що є базовою основою інтернаціоналізації

До факторів пропозиції економічного зростання належить:

- а) обсяг внутрішніх інвестицій;
- б) сукупні витрати;
- в) кількість і якість трудових ресурсів;
- г) пропозиція на грошовому ринку.

Основною проблемою макроекономіки є забезпечення суспільства знаннями, потрібними для:

- а) забезпечення матеріальних потреб людей;
- б) збільшення обсягів виробництва;
- в) збільшення економічних ресурсів;
- г) підвищення ефективності економіки.

Яке з наведених явищ не відповідає фазі економічного падіння (кризі)?

- а) зменшення обсягів виробництва;
- б) зменшення обсягів інвестицій;
- в) зменшення обсягу допомоги на випадок безробіття;
- г) скорочення податкових надходжень.

Крива споживання зміщується вправо внаслідок:

- а) зменшення багатства населення країни;
- б) зниження цін на споживчі товари;
- в) зростання відсоткової ставки комерційних банків;
- г) зростання доходу після оподаткування.

В процесі економічного кругообігу домогосподарства виконують такі функції:

- а) виробляють споживчі товари;
- б) постачають ресурси;
- в) купують ресурси;
- г) отримують трансферти;
- д) вірні відповіді б) і г).

Дефіцит державного бюджету може фінансуватися за рахунок:

- а) зовнішніх позик;
- б) державного запозичення;
- в) зменшення державних закупівель;
- г) зменшення трансфертів.

Активне сальдо платіжного балансу України збільшується якщо:

- а) зростуть темпи економічного зростання;
- б) збільшиться обсяг експорту товарів і послуг;
- в) зростуть темпи інфляції;
- г) знизяться реальні відсоткові ставки.

економічних відносин між країнами?

- а) розвиток продуктивних сил;
- б) зовнішня торгівля;
- в) поглиблення міжнародного поділу праці;
- г) вивіз капіталу;
- д) міжнародний кредит.

Бюджетний дефіцит може фінансуватися за рахунок:

- а) зменшення державних закупівель;
- б) зменшення трансфертів;
- в) державного запозичення;

Нерівність у доходах зумовлюється такою причиною:

- а) економічною нестабільністю;
- б) неоднаковими здібностями до праці;
- в) спадщиною від попередніх поколінь;
- г) економічним зростанням;
- д) вірні відповіді б) і в).

Закон спадної віддачі діє в:

- а) довгостроковому періоді;
- б) короткостроковому періоді;
- в) має місце в обох періодах;

Припустимо, що в економіці зайнято 100 робочих, кожен з яких працює 2000 годин на рік. Продуктивність праці робітника складає 7 грн. за годину. Який буде загальний обсяг виробленого продукту:

- а) 14000 грн.;
- б) 140000 грн.;
- в) 1 400000 грн.;
- г) 70000 грн.;

Трансфертні платежі - це:

- а/ грошові виплати урядом окремим особам
- б/ одна із форм заробітної плати
- в/ платежі, які в поточному році носять односторонній характер

Інфляція може бути зв'язана :

- а) тільки з ростом ВВП;
- б) з ростом або спадом ВВП в залежності від джерела її виникнення;
- в) тільки зі спадом ВВП;
- г) із зростанням ВВП, якщо економіка розвивається в умовах повної зайнятості;

Непередбачувана інфляція звичайно супроводжується :

- а) відсутністю економічного збитку
- б) зниженням ефективності економіки;

Система економічних відносин між державою, юридичними і фізичними особами щодо акумуляції та використання грошових засобів на основі розподілу й перерозподілу ВВП - це: а) державний бюджет; б) резервний фонд; в) фінанси; г) податки. Припинення скорочення виробництва, реалізація товарних запасів, застійний стан економіки - це характерні особливості фази економічного циклу: а) криза; б) піднесення; в) депресія; г) поживлення. Тип інфляції зумовлений зростанням витрат на одиницю продукції називається: а) гіперінфляція; б) інфляція попиту; в) інфляція витрат.	в) перерозподілом багатства і доходу; г) вірні тільки відповіді б) і в); Що з перерахованого не відноситься до сучасних форм міжнародного економічного співробітництва? а) міжнародна торгівля; б) міжнародна валюта; в) міжнародний рух капіталу; Третій етап становлення світового господарства включає такі країни: а) країни з розвинутою ринковою економікою; б) країни соціалістичного табору; в) економічно слабо розвинені країни; г) індустріально розвинені країни. В умовах коли більшість контрактів прив'язується до іноземної валюти, ми спостерігаємо такий вид інфляції, як: а) помірною; б) гіперінфляція; в) галопуюча.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ПИТАНЬ

1. Виникнення економічної теорії, основні етапи і напрями її розвитку.
2. Економічна думка в Україні та її розвиток в сучасних умовах.
3. Предмет, метод та функції економічної теорії. Економічні категорії, принципи та закони.
4. Економічна теорія та економічна політика. Економічна політика в Україні в умовах ринкових реформ.
5. Зміст, структура та типи економічних систем.
6. Суспільне виробництво – основа економічної системи, його чинники та структура.
7. Ефективність економіки. Крива виробничих можливостей. Суть та показники ефективності виробництва.
8. Власність в економічній системі суспільства: економічний зміст і право власності. Реформування власності в Україні.
9. Форми суспільного господарства. Товарне виробництво.
10. Товар і його властивості. Теорії вартості.
11. Походження, суть і функції грошей.
12. Суть, умови виникнення та функціонування ринкової економіки.
13. Структура і функції ринку.
14. Інфраструктура ринку та її основні елементи.
15. Суть попиту та його детермінанти. Закон попиту і крива попиту.
16. Ринкова пропозиція та її детермінанти. Закон пропозиції і крива пропозиції.
17. Взаємодія попиту і пропозиції та ринкова рівновага.
18. Ціна у ринковій економіці: суть, види та функції. Вплив держави на ціноутворення.

19. Конкуренція та її роль у функціонуванні ринкової системи.
20. Монополія як антипод конкуренції.
21. Економічні функції держави в умовах ринку.
22. Форми і методи державного регулювання економіки.
23. Зміст, основні принципи та ознаки підприємництва.
24. Організаційно-правові форми підприємництва в ринковій економіці.
25. Підприємство в системі підприємництва. Суть, ознаки та види підприємств.
26. Капітал як матеріальна основа підприємницької діяльності. Основний і оборотний капітал.
27. Особливості підприємництва в агропромисловому комплексі (АПК). Рентні відносини. Ціна землі.
28. Праця і соціально-трудові відносини. Ринок праці, система соціального партнерства.
29. Мотивація праці. Заробітна плата.
30. Суть витрат виробництва та їх основні види.
31. Витрати виробництва у короткостроковому і довгостроковому періодах.
32. Основні фактори зниження витрат виробництва.
33. Прибуток у ринковій економіці.
34. Національна економіка: суть, структура і особливості.
35. Система національних рахунків.
36. Основні макроекономічні показники.
37. Сукупний попит і сукупна пропозиція.
38. Споживання і заощадження.
39. Інвестиції та фактори, що впливають на їх величину.
40. Грошові системи та їх еволюція.
41. Пропозиція грошей. Попит на гроші. Грошовий ринок.
42. Позичковий відсоток та його ставка.
43. Суть і форми кредиту. Структура сучасної кредитної системи.
44. Суть і роль фінансів. Структура фінансової системи.
45. Державний бюджет і його структура. Бюджетний дефіцит.
46. Податкова система і податкова політика держави.
47. Економічне зростання, його суть, типи і фактори.
48. Циклічність розвитку економіки. Економічні кризи.
49. Інфляція, її суть та причини. Антиінфляційна політика.
50. Безробіття, його причини, типи та наслідки.
51. Суть соціального прогресу і соціальної політики держави.
52. Механізм формування доходів населення у ринковій економіці. Нерівність доходів.
53. Суть і структура світового господарства.
54. Сучасні форми міжнародного економічного співробітництва.